

โครงการจัดทำสื่อ ๖๕ พรรษา
เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน)
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
ภาคเรียนที่ ๒ รายวิชาประวัติศาสตร์
หน่วยที่ ๑ ย้อนรอยสุโขทัย

สำนักงานโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

โครงการจัดทำสื่อ ๒๕ พรรษา
เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ภาคเรียนที่ ๒ รายวิชาประวัติศาสตร์

หน่วยที่ ๑ ย้อนรอยสุโขทัย

สำนักงานโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า

กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

คำนำ

ตามที่ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ให้จัดทำสื่อการเรียนเป็นชุดการเรียนรู้สมบูรณ์แบบ (Comprehensive Learning Package) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน โรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเน้นการใช้บริบทชีวิตจริงของผู้เรียนและชุมชนเป็นฐานในการเรียน ทำการบูรณาการสาระตามหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับการดำรงชีวิตทั้งปัจจุบันและอนาคต ตามแนวพระราชดำริ ที่ทรงแนะนำให้ใช้โครงการศึกษาทัศน์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำชุดการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) ให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่อิงมาตรฐานและเชื่อมโยงไปสู่สมรรถนะ เน้นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมผู้เรียนรอบด้าน ทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าต่อเองในลักษณะ การเรียนรู้ตามความสนใจได้ และเพื่อให้สะดวกต่อการนำไปใช้ จึงจัดแยกเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ และแยกเป็นภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒ ทั้ง ๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ ภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒
- ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ ภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒
- ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ ภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒
- ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ ภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒
- ชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ ภาคเรียนที่ ๑ และภาคเรียนที่ ๒

การนำชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ ครูผู้สอนต้องศึกษาเอกสาร คู่มือการใช้ชุดการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ และศึกษาคำชี้แจงในเอกสารชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) เพื่อให้ทราบถึงแนวคิด การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การเตรียมตัวของครู สื่อการจัดการเรียนรู้ ลักษณะชุดการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ แนวทางการวัดและประเมินผลของแต่ละหน่วยการเรียนรู้

หวังว่าชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับครูผู้สอน) และชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน) นี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่อไป

ขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาานิเทศก์ ครู อาจารย์ นักวิชาการ และทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำเอกสารมา ณ โอกาสนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง

สื่อ ๖๕ พรรษา ในวโรกาสที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระชนมายุ ๖๕ พรรษา ฉับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาประวัติศาสตร์ ๒ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ซึ่งผ่านการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และสมรรถนะหลักในหลักสูตรฐานสมรรถนะ โดยสื่อ ๖๕ พรรษา ๓ ฉบับนี้ ประกอบด้วย

- (๑) จดหมายถึงครู
- (๒) โครงสร้างหลักสูตร
- (๓) คำอธิบายรายวิชา
- (๔) โครงสร้างชุดการเรียนรู้สมบูรณ์แบบ
- (๕) โครงสร้างรายวิชา
- (๖) โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ หน่วยที่ ๑ ย้อนรอยสุโขทัย
- (๗) สื่อการเรียนรู้ ใบความรู้ ใบกิจกรรมและเฉลย
- (๘) แบบประเมินผลและวัดผล

ก่อนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ ๒ ครูผู้สอนควรศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้จากเอกสารเล่มนี้อย่างละเอียด จะทำให้รู้ว่าต้องสอนแต่ละเนื้อหาอย่างไร และต้องเตรียมสื่อ/อุปกรณ์ประกอบการสอนอย่างไร ซึ่งจะทำให้การจัดการเรียนรู้ของครูมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า สื่อ ๖๕ พรรษา ๓ ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนในการนำไปใช้จัดการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ ๒ ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูและการเรียนรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้นต่อไป

คณะผู้จัดทำ

จดหมายถึงครู

สวัสดีครูผู้สอนทุกท่าน จดหมายฉบับนี้คณะผู้จัดทำมีจุดมุ่งหมายที่จะสื่อสารถึงคุณครูผู้ใช้สื่อ ๖๕ พรรษา ฯ ในรายวิชาประวัติศาสตร์ ๒ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ให้เข้าใจถึงแนวทางในการจัดทำสื่อนี้ รวมไปถึงการนำไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

สื่อ ๖๕ พรรษา ฯ ในรายวิชาประวัติศาสตร์ ๒ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ นี้ คณะผู้จัดทำได้อ้างอิงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และได้คำนึงถึงการปรับเปลี่ยนสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะที่จะได้ใช้ในอนาคตอันใกล้นี้ด้วย ดังนั้น การจัดทำสื่อ ๖๕ พรรษา ฯ ในครั้งนี้ จึงมีการนำสมรรถนะหลักทั้ง ๕ ที่มีอยู่ในหลักสูตรฐานสมรรถนะ มาเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำหรับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ครูผู้สอนค่อย ๆ ปรับตัวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว รวมไปถึงการบูรณาการเนื้อหาทั้งจากภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้และนอกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงของการเรียนรู้ อีกทั้งยังคำนึงถึงบริบทของโรงเรียนปลายทางที่เป็นผู้ใช้สื่อ คณะผู้จัดทำจึงพยายามที่จะออกแบบสื่อนี้ให้ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ได้จริงตามบริบทของโรงเรียนที่แตกต่างกัน

สำหรับวิชาประวัติศาสตร์นั้น นักเรียน รวมไปถึงครูบางท่านอาจมองว่าเป็นวิชาที่ยากและไม่น่าสนใจ เปรียบเสมือนกับยาขมที่น้อยคนจะต้องบริโภค เนื่องจากการสอนวิชาประวัติศาสตร์โดยทั่วไปเรามักจะเน้นการบรรยายเพื่อท่องจำเนื้อหาที่ทำให้นักเรียนมองไม่เห็นคุณค่าที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้น การออกแบบการจัดการเรียนรู้ในสื่อ ๖๕ พรรษา ฯ นี้ คณะผู้จัดทำจึงเน้นการจัดการจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะและกระบวนการต่าง ๆ โดยใช้เนื้อหาเป็นสื่อกลางในการจัดการเรียนรู้ โดยคณะผู้จัดทำคาดหวังว่าการนำสื่อชุดนี้ไปใช้จะทำให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะต่าง ๆ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้มากกว่าการที่ผู้เรียนจะสามารถท่องจำเนื้อหาทั้งหมดนี้ได้

แม้ว่าสื่อชุดนี้จะเป็นชุดการเรียนรู้สมบูรณ์แบบ คือ มีทั้งแผนการจัดการเรียนรู้ ใบความรู้ ใบงาน และชุดกิจกรรม ที่ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ได้ทันที แต่คณะผู้จัดทำก็ขอแนะนำให้ครูผู้สอนปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ชิ้นงาน และสื่อ ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและนักเรียนของท่าน เนื่องด้วยโรงเรียนปลายทางที่เป็นผู้ใช้สื่อและผู้เรียนมีความหลากหลายสูงมาก คณะผู้จัดทำจึงออกแบบกิจกรรมให้มีความเป็นกลางและเปิดทางให้ครูผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้สื่อชุดนี้ประสบความสำเร็จในการนำไปใช้กับโรงเรียนของท่านมากที่สุด

สุดท้ายนี้ คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า สื่อ ๖๕ พรรษา ฯ รายวิชาประวัติศาสตร์ ๒ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จะมีประโยชน์ต่อทั้งครูและนักเรียนที่อยู่ ณ โรงเรียนปลายทาง อีกทั้งขอเป็นกำลังใจให้คุณครูทุกท่านประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ตลอดภาคเรียนที่ ๒ หากมีข้อผิดพลาดประการใดที่เกิดจากการจัดทำ คณะผู้จัดทำขออภัยในความผิดพลาดและจะนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป และประโยชน์อันใดที่เกิดจากการใช้สื่อชุดนี้ คณะผู้จัดทำขอขอบคุณความดีความชอบนั้นให้แก่ครูผู้สอนทุกท่านที่นำสื่อนี้ไปใช้และเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน สมดังเจตนารมณ์ของโครงการ

เมธี ตั้งสิริพัฒนา

ภาคินนท์ แก้วประภาค

ผู้จัดทำชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาประวัติศาสตร์ ม.๑

สารบัญ

โครงสร้างหลักสูตร	หน้า
คำอธิบายรายวิชา	๑
โครงสร้างชุดการเรียนรู้สมบูรณ์แบบ	๒
โครงสร้างรายวิชา	๓
โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ หน่วยที่ ๑ ย้อนรอยสุโขทัย	๔
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย	๕
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย	๘
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัย	๓๔
ภาคผนวก	๖๙
คณะผู้จัดทำ	๘๓

โครงสร้างหลักสูตร

ภาคเรียนที่ ๑		ภาคเรียนที่ ๒	
หน่วยการเรียนรู้	จำนวน ชั่วโมง	หน่วยการเรียนรู้	จำนวน ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ (๔๐ ชั่วโมง)			
หน่วยที่ ๑ เรียนรู้ประวัติศาสตร์	๖	หน่วยที่ ๑ ย้อนรอยสุโขทัย	๑๐
หน่วยที่ ๒ รากเหง้าแห่งอุษาคเนย์	๑๔	หน่วยที่ ๒ กำเนิดอาเซียน	๑๐

คำอธิบายรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
รายวิชาประวัติศาสตร์ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๒

ศึกษา วิเคราะห์พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย พัฒนาการด้านการเมืองการปกครอง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมถึงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยในสมัยสุโขทัย จนไปถึงความเสื่อมของอาณาจักรสุโขทัย วิเคราะห์และอธิบายพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ กระบวนการคิด กระบวนการสืบค้นข้อมูล กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม

เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยสมัยอาณาจักรสุโขทัยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สามารถนำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ ตระหนักถึงความสำคัญของพัฒนาการของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และพัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนเกิดสมรรถนะการจัดการตนเอง การสื่อสาร การรวมพลังทำงานเป็นทีม การคิดขั้นสูง การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ส ๔.๑ ม.๑/๓

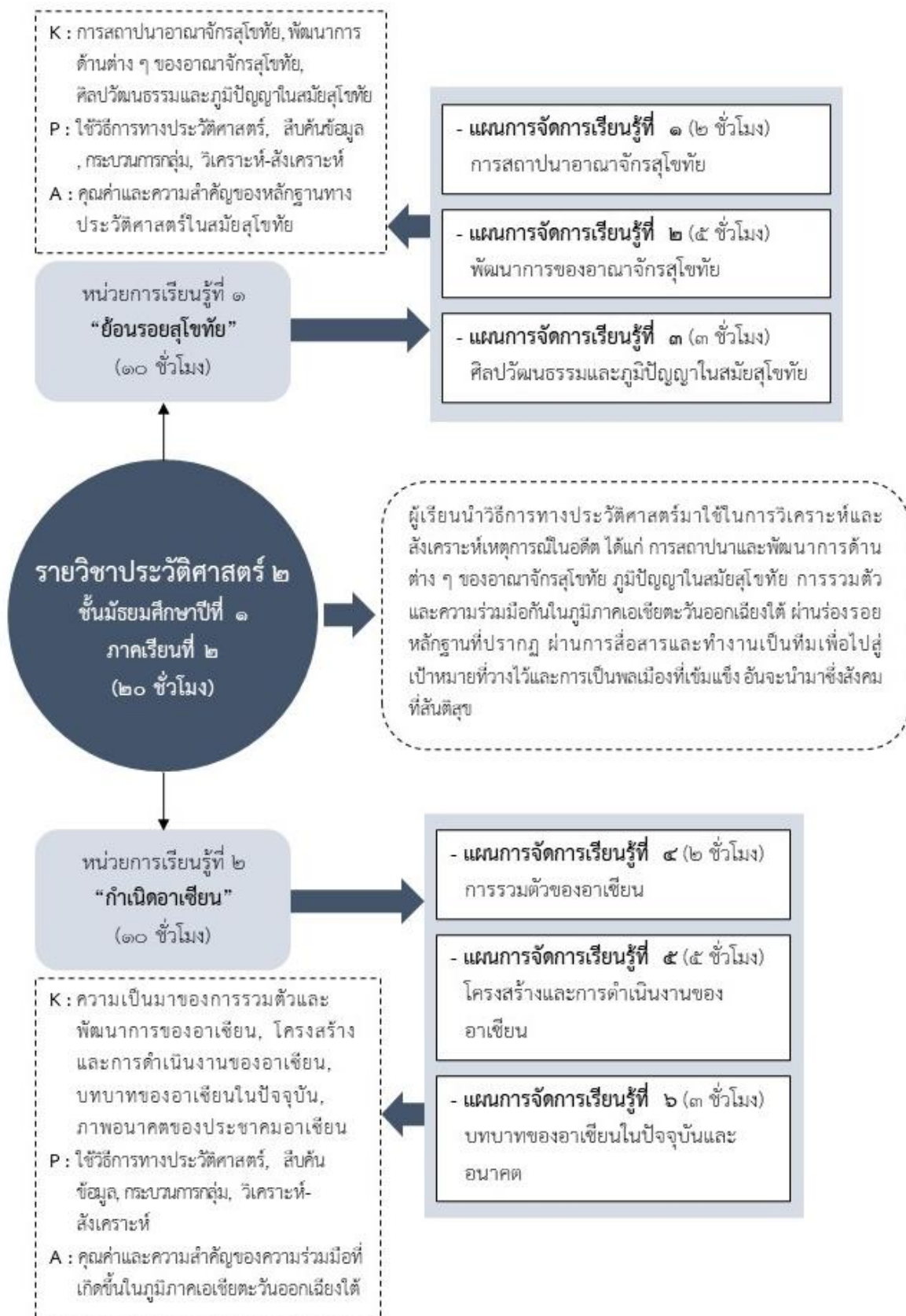
ส ๔.๒ ม.๑/๑

ส ๔.๓ ม.๑/๒ , ม.๑/๓

รวมทั้งหมด ๔ ตัวชี้วัด

โครงสร้างชุดการเรียนรู้สมบูรณแบบ

รายวิชาประวัติศาสตร์ ๒   ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑   ภาคเรียนที่ ๒

โครงสร้างรายวิชา

ภาคเรียนที่ ๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

รายวิชาประวัติศาสตร์ ๒

หน่วยที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะ	สาระการเรียนรู้	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน
๑	ย้อนรอยสุโขทัย	ส ๔.๑ ม.๑/๓ ส ๔.๓ ม.๑/๒ ส ๔.๓ ม.๑/๓	๑. การจัดการตนเอง ๒. การสื่อสาร ๓. การรวมพลังทำงานเป็นทีม ๔. การคิดขั้นสูง ๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง	๑. การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ๒. พหุ ณา ของ อาณาจักรสุโขทัยในต่าง ๆ ๓. วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยในสมัยสุโขทัย	อาณาจักรสุโขทัยได้รับการยอมรับให้เป็นอาณาจักรและราชอาณาจักรของชนชาติไทย มีพัฒนาการต่าง ๆ มาอย่างยาวนาน และเกิดเป็นศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยหลายสิ่งที่ได้รับการสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน	๑๐	๕๐
๒	กำเนิดอาเซียน	ส ๔.๑ ม.๑/๓ ส ๔.๒ ม.๑/๑	๑. การจัดการตนเอง ๒. การสื่อสาร ๓. การรวมพลังทำงานเป็นทีม ๔. การคิดขั้นสูง ๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง	๑. ความเป็นมาของการรวมตัวและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียนมีประวัติความเป็นมาร่วมกันอย่างยาวนาน และมีความร่วมมือกันในปัจจุบันเพื่อร่วมกันส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม	๑๐	๕๐
รวมตลอดภาคเรียน						๒๐	๑๐๐

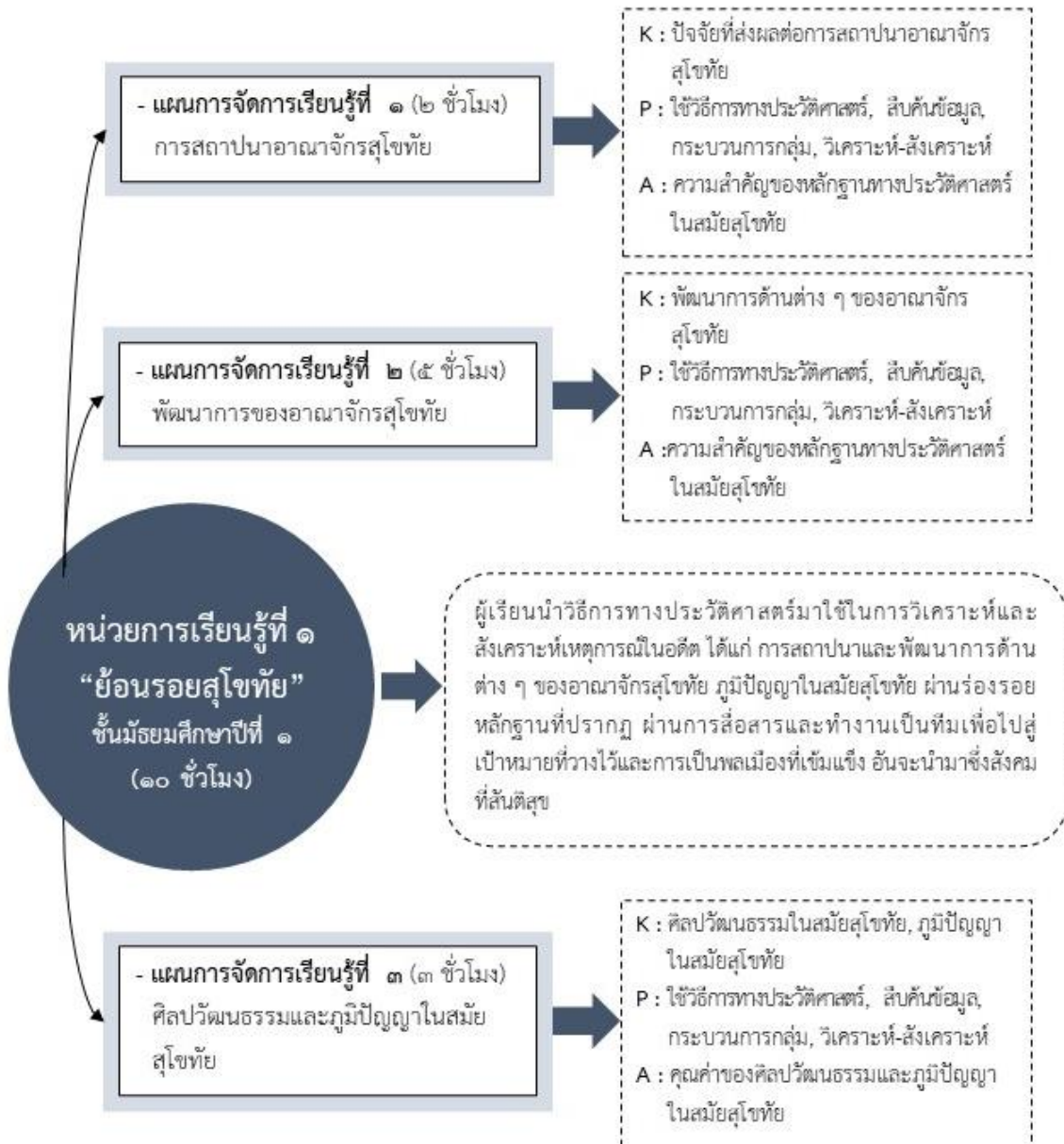
โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ย้อนรอยสุโขทัย

รายวิชาประวัติศาสตร์ ๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ภาคเรียนที่ ๒

หน่วยการเรียนรู้

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ย้อนรอยสุโขทัย

รายวิชา ประวัติศาสตร์ ๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ภาคเรียนที่ ๒

เวลา ๑๐ ชั่วโมง

หน่วยที่ ๑

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั่วโมง ที่	ตัวชี้วัด	ขอบเขตเนื้อหา	สถานการณ์เพื่อการจัดการ เรียนรู้	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	นำไปสู่สมรรถนะ	พฤติกรรมบ่งชี้เพื่อการวัด และประเมินผล
๑-๒	ส ๔.๓ ม.๑/๒	๑. การสถาปนาอาณาจักร สุโขทัย ๒. ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ๒.๑ ปัจจัยภายใน ๒.๒ ปัจจัยภายนอก	๑. การศึกษาเรื่องราวการ สถาปนาอาณาจักรสุโขทัย และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ผ่าน หลักฐานทางประวัติศาสตร์ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ใน แผนผัง	๑. ใบกิจกรรม เรื่อง เส้นเวลากำเนิด สุโขทัย ๒. ใบกิจกรรม เรื่อง ปัจจัยการกำเนิด สุโขทัย ๓. สมุดจด	๑. การจัดการ ตนเอง ๒. การสื่อสาร ๓. การรวมพลัง เป็นทีม ๔. การคิดขั้นสูง ๕. การเป็น พลเมืองที่ เข้มแข็ง	๑. นักเรียนสามารถเขียนภาพ เส้นเวลา โดยอธิบาย เรื่องราวการสถาปนา อาณาจักรสุโขทัยได้ ๒. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ ปัจจัยการสถาปนา อาณาจักรสุโขทัยลงใน แผนผังได้
๓-๗	ส ๔.๓ ม.๑/๒	๑. พัฒนาการของอาณาจักร สุโขทัย ๑.๑ ด้านการเมืองการ ปกครอง ๑.๒ ด้านเศรษฐกิจ ๑.๓ ด้านสังคม ๑.๔ ด้านความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ	๑. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ด้านพัฒนาการทาง การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และ ความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศจากหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ของ อาณาจักรสุโขทัยลงใน แผนผัง	๑. ใบกิจกรรม เรื่อง พัฒนาการ สุโขทัย ๒. สมุดจด	๑. การจัดการ ตนเอง ๒. การสื่อสาร ๓. การรวมพลัง เป็นทีม ๔. การคิดขั้นสูง ๕. การเป็น พลเมืองที่ เข้มแข็ง	๑. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ พัฒนาการอาณาจักร สุโขทัยลงในแผนผังได้

ชั่วโมง ที่	ตัวชี้วัด	ขอบเขตเนื้อหา	สถานการณ์เพื่อการจัดการ เรียนรู้	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	นำไปสู่สมรรถนะ	พฤติกรรมบ่งชี้เพื่อการวัด และประเมินผล
๘-๑๐	ศ ๔-๓ ม.๑/๓	๑. วัฒนธรรมสมัยสุโขทัย ๒. ภูมิปัญญาสมัยสุโขทัย ๓. ความเสื่อมของ อาณาจักรสุโขทัย	๑. การอภิปรายเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ของ พัฒนาการด้านต่าง ๆ ที่ ส่งผลต่อวัฒนธรรมและภูมิ ปัญญาในสมัยสุโขทัย ๒. การวิเคราะห์ปัจจัยความ เสื่อมของอาณาจักรสุโขทัย ลงในแผนผังความคิด	๑. ภาพวาด “ถ้าฉัน อยู่ในสุโขทัย” ๒. ใบกิจกรรม เรื่อง ปัจจัยความเสื่อม ของสุโขทัย ๓. สมุดจด	๑. การจัดการ ตนเอง ๒. การสื่อสาร ๓. การรวมพลัง เป็นทีม ๔. การคิดขั้นสูง ๕. การเป็น พลเมืองที่ เข้มแข็ง	๑. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ของ พัฒนาการด้านต่าง ๆ ที่ ส่งผลต่อวัฒนธรรมและ ภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัย ได้ ๒. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ ปัจจัยความเสื่อมของ อาณาจักรสุโขทัยลงใน แผนผังความคิดได้

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย รายวิชา ประวัติศาสตร์</p>	<p>เวลา ๒ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ / ความคิดรวบยอด อาณาจักรสุโขทัย ก่อตั้งได้โดยมีปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ไม่ว่าจะเป็นทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ สภาพทางเศรษฐกิจ ลักษณะการปกครอง และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อันนำไปสู่การขึ้นเป็นศูนย์กลางอำนาจในศตวรรษที่ ๑๘ จึงควรศึกษาเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้งหลายที่ส่งผลต่อการสร้างอาณาจักรผ่านหลักฐานทางประวัติศาสตร์</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ ชั่วโมงที่ ๑-๒ ชี้แนะ ๑. นักเรียนดูภาพศิลปะจารึกและลายสีไทย ๒. ครูชวนนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับลายสีไทย เช่น - ภาพเหล่านี้มีลักษณะคล้ายกับภาษาใด (แนวคำตอบ : ภาษาไทย) - นักเรียนคิดว่าตัวอักษรเหล่านี้เกี่ยวข้องกับภาษาไทยหรือไม่ ภาษาไทยหรือไม่ (แนวคำตอบ : เกี่ยวข้องกันเพราะมีลักษณะที่คล้ายกัน) - นักเรียนทราบหรือไม่ว่าตัวอักษรเหล่านี้มีที่มาจากที่ใด ๓. ครูเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนว่าตัวอักษรนี้ คือ ลายสีไทย มีที่มาจากอาณาจักรสุโขทัย และในชั่วโมงนี้จะศึกษาที่มาของอาณาจักรแห่งนี้กัน</p>	<p>แหล่งเรียนรู้ ๑. อินเทอร์เน็ต</p> <p>สื่อ ๑. หนังสือเรียนประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ๒. ชุดภาพโบราณสถาน โบราณวัตถุของอาณาจักรสุโขทัย ๓. ภาพแผนที่อาณาจักรสุโขทัย</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน ๑. ใบกิจกรรม เส้นเวลากำเนิดสุโขทัย ๒. สมุดการจดบันทึกความรู้</p>
<p>จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ ๑. อธิบายการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยได้ ๒. วิเคราะห์ปัจจัยการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยได้ ด้านทักษะและกระบวนการ ๑. เขียนเส้นเวลาการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยได้ ด้านคุณลักษณะ ๑. เห็นความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อเรื่องราวในอดีตของอาณาจักรสุโขทัย</p>		

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย รายวิชา ประวัติศาสตร์</p> <p>วิชา ๒ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน</p> <p>๑. การจัดการตนเอง</p> <p>ผู้เรียนสามารถระบุความสามารถของตัวเองได้อย่างมั่นใจ พร้อมให้เหตุผลและยกตัวอย่างสนับสนุนได้</p> <p>๒. การสื่อสาร</p> <p>ผู้เรียนสามารถรับและส่งสารในหัวข้อที่คุ้นเคยหรือสนใจ แลกเปลี่ยนข้อมูลทั่วไปในชีวิตประจำวันและใช้สื่อ วิธีการและกลยุทธ์ในการสื่อสาร</p> <p>๓. การคิดขั้นสูง</p> <p>ผู้เรียนสามารถรวบรวมและประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่หลากหลายเพื่อตัดสินใจหรือสร้างข้อโต้แย้งอย่างสมเหตุสมผลเพื่อนำไปใช้กับภารกิจต่าง ๆ ได้</p>	<p>ชิ้นกิจกรรม</p> <p>๔. นักเรียนดูแผนที่อาณาจักรสุโขทัย จากนั้นครูชี้ให้นักเรียนเห็นที่ตั้งของอาณาจักรสุโขทัย (ชี้ให้เห็นถึงที่ตั้งของเมืองสุโขทัยและเมืองศรีสัชนาลัย) จากนั้นถามนักเรียนเพิ่มเติมในประเด็นต่อไปนี้</p> <p>๔.๑ ครูเปิดแผนที่รัฐกิจ จากนั้นชี้ไปยังจังหวัดสุโขทัย แล้วถามนักเรียนว่าจังหวัดสุโขทัยอันเป็นที่ตั้งของอาณาจักรสุโขทัยอยู่ใกล้หรือไกลจากจังหวัดของนักเรียนมากน้อยเพียงใด (เพื่อเชื่อมโยงความเกี่ยวข้องกับบ้านนักเรียน)</p> <p>๔.๒ ครูเปิดแผนที่แสดงลักษณะภูมิประเทศของอาณาจักรสุโขทัย จากนั้นถามนักเรียนว่านักเรียนสังเกตเห็นลักษณะภูมิประเทศอย่างไรบ้าง (แนวคำตอบ : มีพื้นที่สูง มีสะพานอยู่ภายในเมือง และมีแม่น้ำยมตั้งอยู่ห่างจากอาณาจักรสุโขทัยประมาณ ๑๓ กิโลเมตร)</p> <p>จากนั้นครูถามต่อว่าจากลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่เห็น นักเรียนคิดว่าชาวเมืองสุโขทัยควรประกอบอาชีพใด (แนวคำตอบ : ค้าขายทางบก เพราะไม่ได้ติดทะเลและตั้งอยู่ใจกลางเส้นทางการค้าทางบก)</p>

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย รายวิชา ประวัติศาสตร์</p> <p>เวลา ๒ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
	<p>ครูเล่าต่อว่า นอกจากปัจจัยภายในเหล่านี้ยังมีปัจจัยภายนอก คือ อาณาจักรขอมเริ่มเสื่อมอำนาจลง ทำให้สุโขทัยเจริญรุ่งเรืองขึ้น เห็นได้จากหลักฐานที่ครูจะให้ดูดังต่อไปนี้</p> <p>๕. นักเรียนดูภาพโบราณสถาน โบราณวัตถุของอาณาจักรสุโขทัย จากนั้นครูชวนนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับโบราณสถาน โบราณวัตถุของอาณาจักรสุโขทัย เช่น นักเรียนคิดว่าเมืองหรือสิ่งของเหล่านี้มีอายุกี่ปี/นักเรียนคิดว่าเมืองเหล่านี้คือสถานที่ใด/ นักเรียนรู้จักหรือเคยไปสถานที่เหล่านี้หรือไม่/ นักเรียนอยากทราบประวัติของสถานที่เหล่านี้หรือไม่ เป็นต้น</p> <p>๖. ครูเล่าเรื่องของโบราณสถานและโบราณวัตถุแต่ละชิ้นให้นักเรียนฟัง ดังนี้</p> <p>๖.๑ ภาพอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย : เมืองแห่งนี้ราวศตวรรษที่ ๑๘ มีความเจริญรุ่งเรืองและเคยเป็นศูนย์กลางของดินแดนไทยมาก่อน สังเกตได้จากโบราณสถานที่ตั้งอยู่ตามภาพ</p> <p>๖.๒ วัดพระพายหลวง : วัดแห่งนี้ตั้งอยู่กลางเมืองสุโขทัยเดิม เป็นศูนย์กลางความเชื่อของชุมชนในยุคแรก</p>

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย รายวิชา ประวัติศาสตร์</p> <p>มีเจตย์ของวัดเป็นพระปรารักษ์ สะท้อนถึงความเชื่อพุทธศาสนา ศาสนาเถรวาท</p> <p>๖.๓ วัดมหาธาตุ : เกิดหลังจากการย้ายเมืองมาอยู่ที่ใต้ของเมืองสุโขทัยเดิม โดยพ่อขุนศรีนาวนำถม เนื่องจากมีประชากรที่เพิ่มขึ้น ซึ่งวัดนี้ตั้งอยู่กลางเมืองสุโขทัย เป็นศูนย์กลางความเชื่อของชุมชน มีการประดิษฐานพระบรมธาตุไว้ สะท้อนถึงความเชื่อพุทธศาสนาเถรวาท</p> <p>๗. ครูถามนักเรียนว่าทั้งสองวัดที่ครูให้ดูมีความแตกต่างกันอย่างไรบ้าง และมีความเชื่อมโยงในเชิงลำดับเวลาอย่างไร (แนวคำตอบ ความเชื่อที่ต่างกัน คือ พุทธมหายาน และพุทธเถรวาท โดยวัดพระพายหลวงเกิดขึ้นก่อน จากนั้นวัดมหาธาตุเกิดตามมาภายหลัง ซึ่งมีพ่อขุนศรีนาวนำถมเป็นผู้ก่อตั้ง)</p> <p>๘. ครูถามนักเรียนต่อว่าทั้งสองวัดถือว่าเป็นศูนย์กลางของเมืองที่มีความเกี่ยวข้องกัน ในช่วงราวปลายศตวรรษที่ ๑๗ โดยในจารึกวัดศรีชุม (ศิลาจารึกหลักที่ ๒) กล่าวถึงว่า หลังจากที่พ่อขุนศรีนาวนำถมสิ้นอำนาจ ขอมสบาดโขลญลำพง (สันนิษฐานว่าเป็นข้าหลวงหรือเจ้าหน้าที่ขอมที่กษัตริย์กรุงกัมพูชาส่งมาคอยดูแล</p>
--	---

เวลา ๒ ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

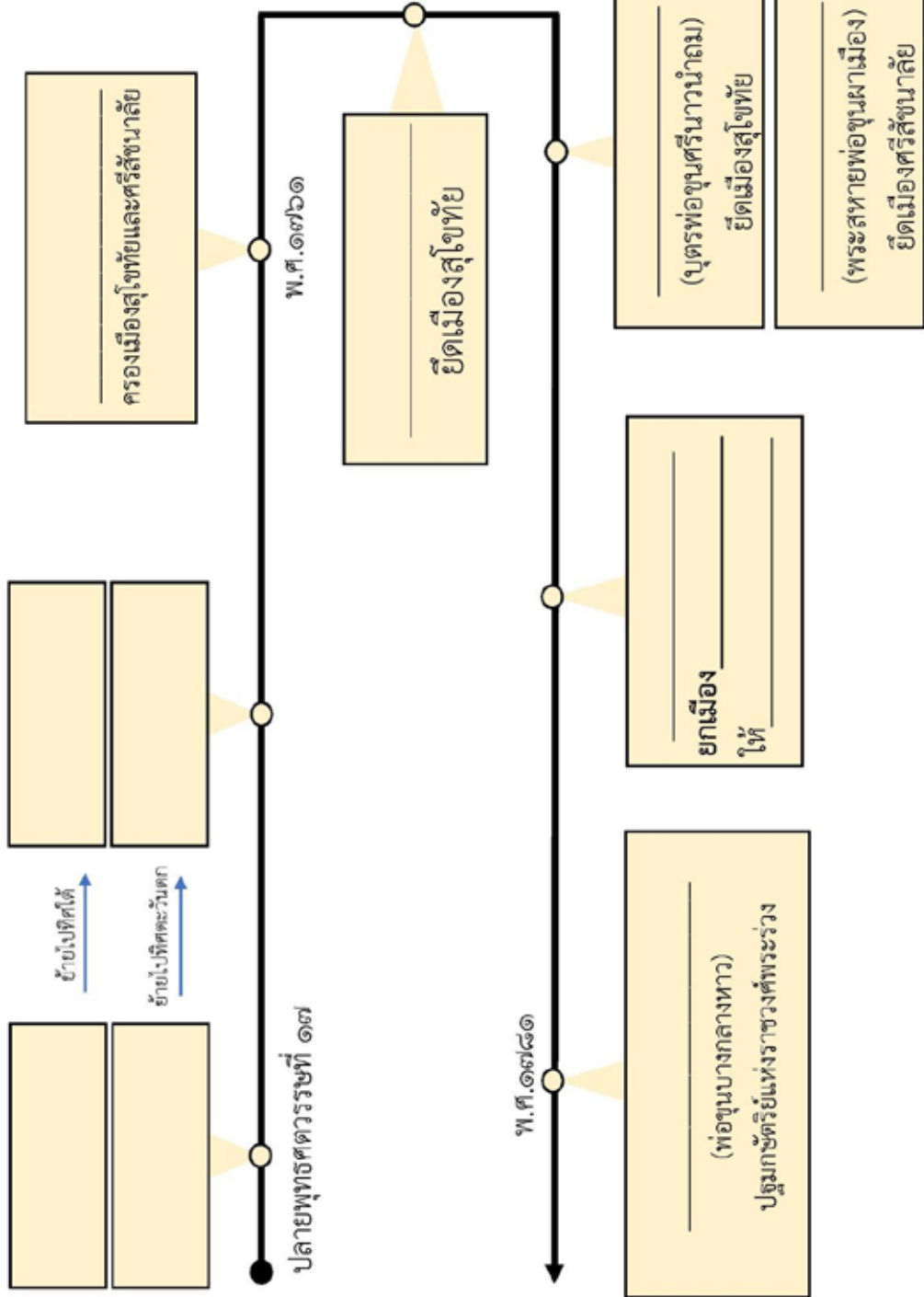
<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย รายวิชา ประวัติศาสตร์</p> <p>เหตุการณ์ต่าง ๆ อยู่ที่สุโขทัย) ได้เข้ามาอยู่อาศัยเมืองสุโขทัย ทำให้พ่อขุนผาเมือง เจ้าเมืองราดเมืองลุม (บุตรของพ่อขุนศรีนาวนำถม) ร่วมกับพระสหาย คือ พ่อขุนบางกลางทาว เข้ายึดเมืองสุโขทัยคืนได้สำเร็จ โดยพ่อขุนบางกลางทาวยึดเมืองศรีสัชชนาลัยได้ ส่วนพ่อขุนผาเมืองยึดเมืองสุโขทัยได้ แต่พ่อขุนผาเมืองได้อัญเชิญพระสหายไปครองเมืองสุโขทัย พร้อมประทานนาม “ศรีอินทราทิตย์” ให้ พ่อขุนบางกลางทาวจึงมีพระนามว่า “พ่อขุนศรีอินทราทิตย์” และเชื้อสายของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ หรือ ราชวงศ์พระร่วง ได้ปกครองเมืองสุโขทัยสืบมา</p> <p>๙. นักเรียนจับคู่กันเพื่อร่วมกันเขียนเส้นไทม์ไลน์การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย ลงในใบกิจกรรมเส้นเวลากำเนิดสุโขทัย</p> <p>๑๐. ครูเฉลยใบกิจกรรมเส้นเวลากำเนิดสุโขทัย (ครูศึกษาเฉลยใบกิจกรรมในภาคผนวก)</p>	<p>เวลา ๒ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
--	---	---

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย รายวิชา ประวัติศาสตร์</p> <p>ขั้นสรุป ๑๑. นักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนผ่านการตอบคำถาม ลงในสมุดเกี่ยวกับการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย ดังนี้ ๑๑.๑ นักเรียนคิดว่าปัจจัยใดบ้างที่ทำให้อาณาจักร สุโขทัยเจริญรุ่งเรือง (แนวคำตอบ : ปัจจัยภายใน คือ ทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมกับการค้าขายทางบก ปัจจัย ภายนอก คือ อาณาจักรขอมที่เคยมีอำนาจเหนือดินแดน นี้เริ่มเสื่อมลง) ๑๑.๒ บุคคลใดเป็นผู้ปราบขอมสถาปนาสุโขทัย จนทำให้สามารถตั้งเมืองสุโขทัยขึ้นได้ และทราบจาก หลักฐานใด (จารึกวัดศรีชุม หรือ จารึกหลักที่ ๒ กล่าวถึง พ่อขุนผาเมืองและพ่อขุนบางกลางทาว ร่วมกันปราบ ขอมสถาปนาสุโขทัย จากนั้นพ่อขุนบางกลางทาวได้ สถาปนาราชวงศ์พระร่วงปกครองสุโขทัยสืบต่อมา) ๑๒. ครูเฉลยข้อคำถาม เพื่อเป็นการสรุปบทเรียน</p>	<p>เวลา ๒ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
--	--	---

ใบกิจกรรม

“การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย”

ศิลาจารึกหลักที่ ๑

ที่มา : www.museumthailand.com/th/3594/storytelling/สายลือไทย/

'Lai Sue Thai' Thai Sukhothai Alphabet อักษรลายสือไทย

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๐
 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
 ๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๐

Numerals ตัวเลข

Vowels สระไทย

ะ	ั	ำ	อ	โ	เ	ย	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐
๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗

Consonants พยางค์ภาษาไทย

ก	ข	ฃ	ด	ด	น	ท	ถ	น	บ	ป	ฝ	ฝ	ล	ว	ว	ร	ล	อ	บ	ล	ท	พ	อ	ย	
๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒	๓	๔	๕	๖

Accent Signs
วรรณยุกต์

ˉ
ˊ
ˋ
ˌ
ˎ

อักษรลายสือไทย

ที่มา : www.museumthailand.com/th/3594/storytelling/ลายสือไทย/

อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

ที่มา : กรมศิลปากร

วัดพระพายหลวง

ที่มา : กรมศิลปากร

วัดพระพายหลวง

ที่มา : กรมศิลปากร

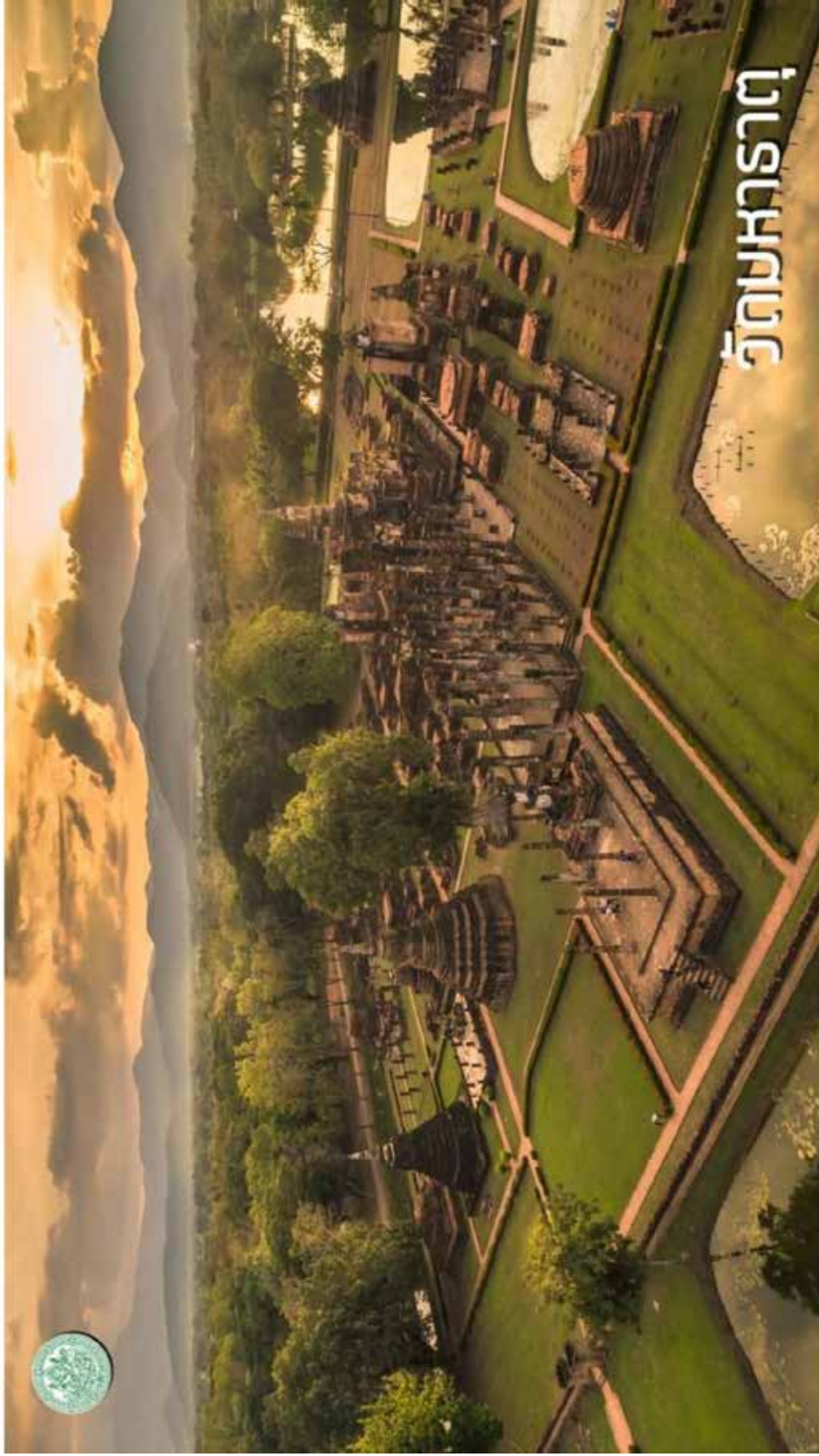

พระปรางค์วัดพระนางนอน (เขานมธิดาวรมหา)

เดิมเป็นพระนางนารายณ์มาขออาศัยอยู่ตามภูเขานมธิดาวรมหา แต่เจ้าปู่เจ้าตาได้ลักขโมยพระนางไปซ่อนไว้ในถ้ำ
คนเลยเรียกชื่อภูเขานมธิดาวรมหาว่าเขานมธิดาวรมหา และเรียกพระนางว่าพระนางนอน เป็นพุทธสถานนิกายมหายาน
ที่เป็นจุดเริ่มต้นทางเจดีย์เมืองสุโขทัยในปัจจุบัน สร้างขึ้นเมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๗

ที่มา : กรมศิลปากร

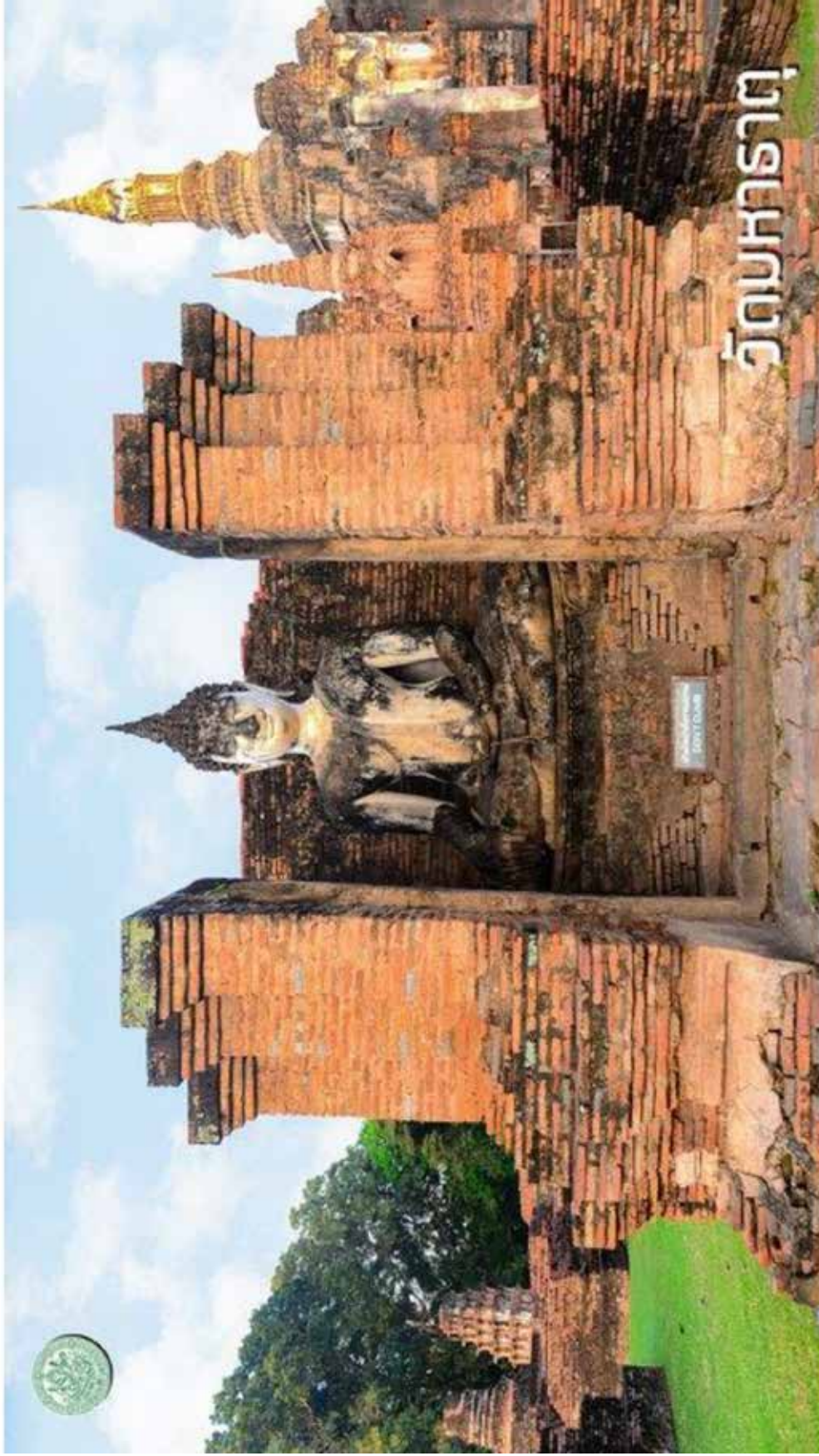

วัดมหาธาตุ

วัดมหาธาตุ

ที่มา : กรมศิลปากร

วัดมหาธาตุ

ที่มา : กรมศิลปากร

วัดพระศรีรัตนมหาธาตุเข็ลียง (วัดพระพรียงค์)

ที่มา : กรมศิลปากร

วัดศรีชุม

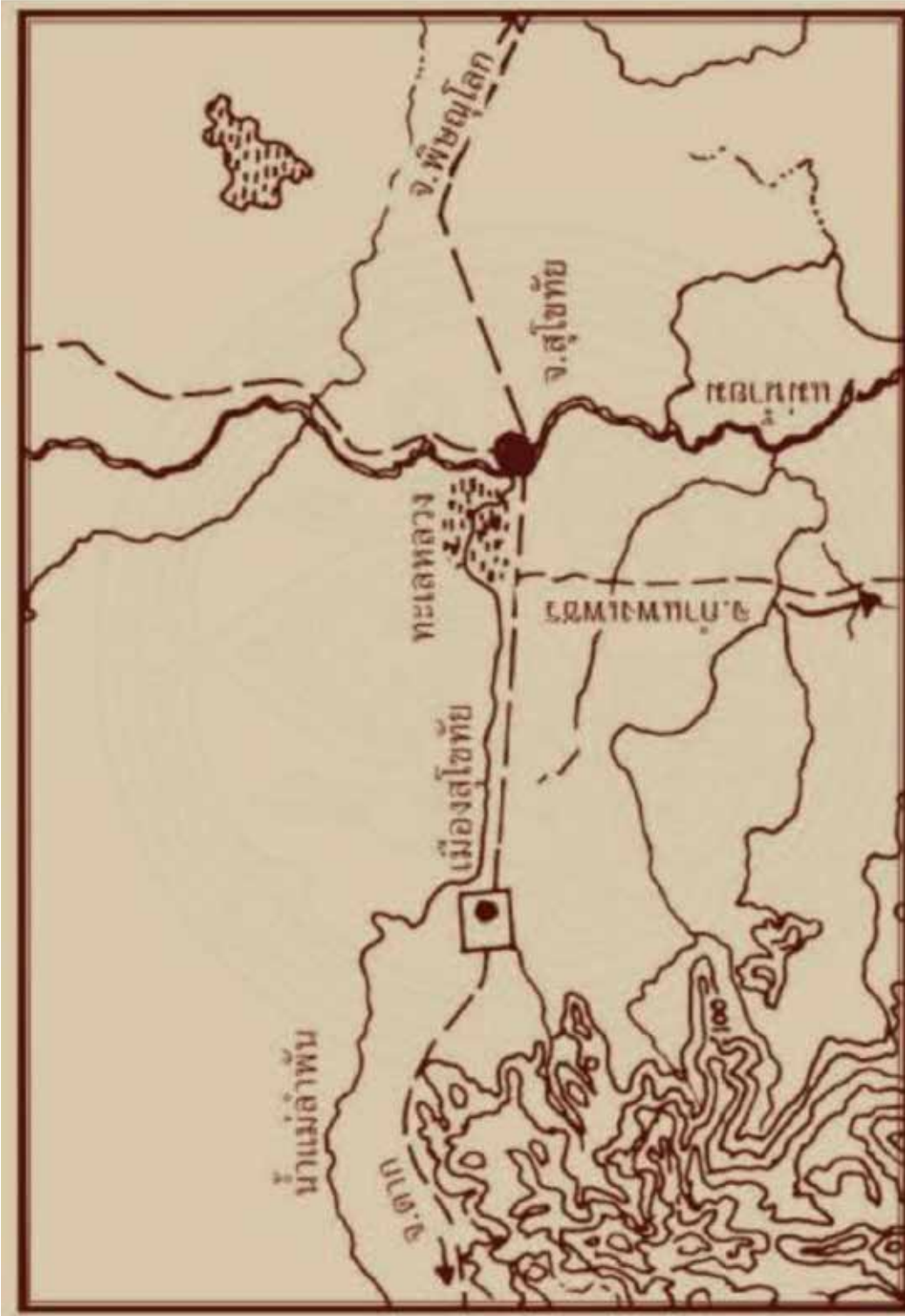
ที่มา : กรมศิลปากร

แผนผังอาณาจักรสุโขทัย

ที่มา : กรมศิลปากร

แผนผังเมือง

แสดงที่ตั้งเมืองเก่าสุโขทัย ในท้องที่จังหวัดสุโขทัย

ที่มา : กรมศิลปากร

แบบประเมินผลการเรียนรู้ประจำแผนการจัดการเรียนรู้
 วิชา ประวัติศาสตร์ ๒ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๒
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ย้อนรอยสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย

คำชี้แจง ครูผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามรายการประเมิน โดยตามเกณฑ์คุณภาพการประเมิน (Rubric)

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			
	๔	๓	๒	๑
ด้านความรู้				
๑. อธิบายการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยได้				
๒. วิเคราะห์ปัจจัยการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยได้				
ด้านทักษะกระบวนการ				
๑. เขียนเส้นเวลาการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยได้				
ด้านคุณลักษณะ				
๑. เห็นความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อเรื่องราวในอดีตของอาณาจักรสุโขทัย				
รวม				
ร้อยละ = $\frac{\text{คะแนนรวม}}{๑๖} \times ๑๐๐$				

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนนร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ระดับดีมาก
คะแนนร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ระดับดี
คะแนนร้อยละ ๖๐ - ๖๙	ระดับปานกลาง
คะแนนร้อยละ ๕๐ - ๕๙	ระดับพอใช้
คะแนนร้อยละ ๐ - ๔๙	ระดับปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับ **พอใช้** ขึ้นไป

เกณฑ์คุณภาพการประเมิน (Rubric)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
	๔	๓	๒	๑
ด้านความรู้				
๑. อธิบายการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยได้	อธิบายการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยได้ถูกต้องครบถ้วน	อธิบายการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยได้ถูกต้อง และเกือบครบถ้วน	อธิบายการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยได้ถูกต้อง แต่ไม่ครบถ้วน	อธิบายการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยได้ไม่ถูกต้อง
๒. วิเคราะห์ปัจจัยการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยได้	วิเคราะห์ปัจจัยการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยได้ถูกต้องครบถ้วน	วิเคราะห์ปัจจัยการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยได้ถูกต้องและเกือบครบถ้วน	วิเคราะห์ปัจจัยการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยได้ถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน	วิเคราะห์ปัจจัยการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยได้ไม่ถูกต้อง
ด้านทักษะกระบวนการ				
๑. เขียนเส้นเวลาการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยได้	เขียนเส้นเวลาการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยได้ถูกต้องครบถ้วน	เขียนเส้นเวลาการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยได้ถูกต้องและเกือบครบถ้วน	เขียนเส้นเวลาการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยได้ถูกต้องแต่ไม่ครบถ้วน	เขียนเส้นเวลาการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยได้ไม่ถูกต้อง
ด้านคุณลักษณะ				
๑. เห็นความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อเรื่องราวในอดีตของอาณาจักรสุโขทัย	เห็นความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อเรื่องราวในอดีตของอาณาจักรสุโขทัยผ่านการยกตัวอย่างได้ ๓ ประเด็น	เห็นความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อเรื่องราวในอดีตของอาณาจักรสุโขทัยผ่านการยกตัวอย่างได้ ๒ ประเด็น	เห็นความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อเรื่องราวในอดีตของอาณาจักรสุโขทัยผ่านการยกตัวอย่างได้ ๑ ประเด็น	ไม่เห็นความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อเรื่องราวในอดีตของอาณาจักรสุโขทัยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย รายวิชา ประวัติศาสตร์</p>	<p>เวลา ๕ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ / ความคิดรวบยอด อาณาจักรสุโขทัย มีพัฒนาการด้าน การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ส่งผลให้อาณาจักรมีความรุ่งเรือง ซึ่งพัฒนาการเหล่านี้ล้วนเป็นเหตุและ ผลที่เชื่อมโยงถึงกัน จึงควรศึกษาเพื่อให้เห็น ความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้งหลายที่ส่งผลต่อ พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยผ่านหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์</p>	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ ชั่วโมงที่ ๑ (พัฒนาการด้านการปกครอง) ขั้นนำ ๑. นักเรียนดูภาพธนบัตร ๒๐ บาท ซึ่งมีรูปของพ่อขุนรามคำแหง ๒. ครูชวนสนทนาเกี่ยวกับธนบัตรฉบับดังกล่าวว่า นักเรียนสังเกตเห็นพระราชกรณียกิจใดบ้าง (แนวคำตอบ : การสร้างลายสือไทย, การสร้างกระดังงา) ๓. ครูถามนักเรียนต่อว่า การสร้างกระดังงาของประชาชนในสมัยนั้นทำเพื่ออะไร (แนวคำตอบ : เพื่อให้ประชาชนมีช่องทาง การร้องทุกข์) ๔. ครูเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนเรื่องพัฒนาการการเมือง การปกครองสมัยสุโขทัย ขั้นกิจกรรม ๕. ครูเขียนคำว่า “พ่อปกครองลูก” และคำว่า “ธรรมราชา” บนกระดาน จากนั้นถามนักเรียนว่า ๒ คำนี้มีสิ่งใด เหมือนและแตกต่างกันบ้าง (แนวคำตอบ : ความเหมือนกัน คือ เป็นการปกครองโดยกษัตริย์ และความแตกต่างคือ พ่อปกครองลูก กษัตริย์จะดูแลประชาชนเหมือนพ่อกับลูก</p>	<p>แหล่งเรียนรู้ ๑. อินเทอร์เน็ต</p> <p>สื่อ ๑. หนังสือเรียนประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ๒. ชุดภาพพัฒนาการด้านต่าง ๆ สมัยสุโขทัย ได้แก่ ด้านการเมืองการปกครอง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ๓. ภาพแผนที่อาณาจักรสุโขทัย</p> <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน ๑. ใบกิจกรรม พัฒนาการอาณาจักรสุโขทัย ๒. สมุดการจดบันทึกความรู้</p>
<p>จุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านความรู้ ๑. อธิบายพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของอาณาจักรสุโขทัยได้ ๒. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของอาณาจักรสุโขทัยได้</p> <p>ด้านทักษะและกระบวนการ ๑. เชียนเส้นความสัมพันธ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อ พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของอาณาจักรสุโขทัยได้</p>		

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย รายวิชา ประวัติศาสตร์ เวลา ๕ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>ด้านคุณลักษณะ ๑. เห็นความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีเรื่องราวในอดีตของอาณาจักรสุโขทัย</p> <p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ๑. การจัดการตนเอง ผู้เรียนสามารถระบุความสามารถของตัวเองได้ อย่างมั่นใจ พร้อมให้เหตุผลและยกตัวอย่างสนับสนุนได้</p> <p>๒. การสื่อสาร ผู้เรียนสามารถรับและส่งสารในหัวข้อที่คุ้นเคย หรือสนใจ แลกเปลี่ยนข้อมูลทั่วไปในชีวิตประจำวัน และใช้สื่อ วิธีการและกลยุทธ์ในการสื่อสาร</p> <p>๓. การรวมพลังเป็นทีม ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะการทำงานกลุ่มในการ ดึงศักยภาพของสมาชิกในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ สะท้อนการทำงานและให้ข้อเสนอแนะต่อสมาชิกทีม และสร้างแรงบันดาลใจให้กันและกันในการทำงาน</p>	<p>ส่วนธรรมราชาจะนำหลักทางพุทธศาสนาเข้ามาปกครอง)</p> <p>๖. ครูอธิบายต่อถึงลักษณะการเมืองปกครองสมัยสุโขทัยว่า เมื่อเริ่มแรกสร้างอาณาจักร พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ใช้การปกครองแบบปีตราชา คือ การปกครองแบบพ่อปกครองลูก พระมหากษัตริย์เปรียบเสมือนบิดาดูแลอาณาประชาราษฎร์เช่นเป็นบุตร พระมหากษัตริย์มีความใกล้ชิดกับราษฎร ในสมัยพ่อขุนรามคำแหงอาณาจักรสุโขทัยมีอาณาเขตกว้างขวางกว่าเดิม ทำให้พระมหากษัตริย์นำลัทธิเทวราชามาใช้ในการปกครอง นอกจากนี้ ยังรับพระพุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์มาจากนครศรีธรรมราชอีกด้วย และในสมัยพระมหาธรรมราชาที่ ๑ (พระยาลิไท) เนื่องจากทรงสนพระทัยในพุทธศาสนา จึงได้นำการปกครองแบบธรรมราชาเข้ามาใช้ คือ พระมหากษัตริย์ต้องนำหลักธรรมมาใช้ควบคุมในการปกครอง การปฏิบัติตนตามหลักธรรม เป็นการสร้างความดีของราษฎรที่มีต่อสถาบันกษัตริย์ จะส่งเสริมให้มีความมั่นคงในการปกครองยิ่งขึ้น และขยายอำนาจทางพุทธศานาภาพมากกว่าเสนาภาพ ด้วยการสนับสนุนและเผยแพร่พุทธศานามากกว่าการรบ</p>

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย รายวิชา ประวัติศาสตร์</p>	<p>เวลา ๕ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>๔. การคิดขั้นสูง ผู้เรียนสามารถรวบรวมและประเมินความ น่าเชื่อถือของข้อมูลที่หลากหลายเพื่อตัดสินใจหรือ สร้างข้อโต้แย้งอย่างสมเหตุสมผลเพื่อนำไปใช้กับ ภารกิจต่าง ๆ ได้ ๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ผู้เรียนรับผิดชอบและปฏิบัติตามบทบาท หน้าที่ ข้อตกลง ระเบียบ กฎกติกาของสังคม</p>	<p>๗. นักเรียนดูแผนที่อาณาเขตของสุโขทัยในสมัยพ่อขุน รามคำแหง ๘. ครูถามนักเรียนว่าจากแผนที่ข้างต้น นักเรียนเห็น อาณาเขตของสุโขทัยไปจนถึงที่ใดบ้าง จากนั้นชวน นักเรียนคิดว่า หากคิดแดนของอาณาจักรสุโขทัยกว้าง ใหญ่ตั้งแต่แผนที่ปรากฏ จะมีวิธีการปกครองเมืองเหล่านี้ อย่างไร ๙. นักเรียนดูแผนผังการปกครองของอาณาจักรสุโขทัย ๑๐”. ครูอธิบายถึงแผนผังการปกครองของอาณาจักร สุโขทัย ดังนี้ เมืองลูกหลวง ได้แก่ ทิศเหนือ : ศรีสัชนาลัย ทิศใต้ : สระหลวง ทิศตะวันออก : สองแคว ทิศตะวันตก : นครชุม หัวเมืองชั้นนอก ได้แก่ พระบาง เพชรบุรี ราชบุรี เมืองประเทศราช ได้แก่ นครศรีธรรมราช แพร่ น่าน หงสาวดี เวียงจันทร์ ขั้นสรุป ๑๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปทเรียนผ่านการทำ ใบกิจกรรม เรื่อง พัฒนาการอาณาจักรสุโขทัยด้าน การเมืองการปกครอง</p>	

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย รายวิชา ประวัติศาสตร์</p> <p>๑๒. ครูเฉลยใบกิจกรรม เรื่อง พัฒนาการอาณาจักรสุโขทัยด้านการเมืองการปกครอง</p> <p>ชั่วโมงที่ ๒ (พัฒนาการด้านเศรษฐกิจ) ชั้นนำ</p> <p>๑. นักเรียนดูภาพเครื่องปั้นดินเผาของสุโขทัย หรือเครื่องสังคโลก</p> <p>๒. ครูชวนนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับเครื่องสังคโลก โดยถามถึงลักษณะของเครื่องสังคโลกเป็นอย่างไร/ นักเรียนเคยเห็นมาก่อนหรือไม่/ มีสิ่งใดที่คล้ายกับเครื่องสังคโลกบ้าง</p> <p>๓. ครูเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน โดยกล่าวถึงความสำคัญของเครื่องสังคโลกที่มีต่ออาณาจักรสุโขทัยว่า ในอดีตอาณาจักรสุโขทัยเป็นแหล่งผลิตเครื่องสังคโลกเพื่อการส่งออก</p> <p>บันทึกกรรม</p> <p>๔. นักเรียนดูแผนที่กายภาพของสุโขทัย จากนั้นครูถามนักเรียนว่า จากตำแหน่งที่ตั้ง และลักษณะภูมิศาสตร์ อาณาจักรสุโขทัยเหมาะสมและไม่เหมาะสมที่จะประกอบอาชีพใด เพราะเหตุใด (<u>แนวคำตอบ</u> เหมาะสม</p>	<p>เวลา ๕ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
---	---	---

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย รายวิชา ประวัติศาสตร์</p> <p>ที่จะประกอบอาชีพค้าขายทางบก เพราะตั้งอยู่กลาง เส้นทางการค้าทางบก อยู่กึ่งกลางของอาณาจักรต่าง ๆ และไม่เหมาะสมกับการค้าขายทางทะเล เพราะไม่ติด ทะเล นอกจากนี้ยังไม่เหมาะสมกับการเพาะปลูก เพราะ อยู่ห่างแม่น้ำยม ๑๓ กิโลเมตร จึงต้องมีการชักน้ำเข้าสู่ อาณาจักร)</p> <p>๕. นักเรียนอ่านข้อความดังต่อไปนี้ “...เมื่อชั่วพ่อขุน รามคำแหง เมื่อสุโขทัยนี้ดี ในน้ำมีปลาในนามีข้าว เจ้าเมืองบ่เอาจากบ่ในไพร่ลูทาง...” จากนั้นครูอธิบาย ข้อความดังกล่าวเพิ่มเติม</p> <p>๖. ครูถามนักเรียนต่อว่าเพราะเหตุใด กษัตริย์ในสมัย สุโขทัยจึงไม่เก็บภาษีผ่านด่าน หรือ จังกอบ (ผนว ค้ำตอบ : เพื่อจูงใจให้เมืองต่าง ๆ ได้เข้ามาค้าขายกับ สุโขทัย เพราะที่ตั้งของสุโขทัยไม่ติดแดนทางด้าน ค้าขาย เมื่อเทียบกับอาณาจักรที่อยู่ติดทะเล)</p> <p>๗. ครูอธิบายเพิ่มเติมต่อว่า เมื่อไม่มีการจัดเก็บภาษีผ่าน ด่าน จึงทำให้มีการค้าขายเพิ่มขึ้น จนทำให้เกิดเป็นตลาด ขึ้นในอาณาจักร เรียกว่า ปสาน</p>
---	--

เวลา ๕ ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย รายวิชา ประวัติศาสตร์</p> <p>๘. นักเรียนอ่านข้อความดังต่อไปนี้ “...เพื่อนลุงวิ่งไปค้า ซีม่าไปขาย ใครจักใคร่ ค้าช่างค้า ใครจักใคร่ ค้าม้าค้า ใครจักใคร่ ค้าเงื่อนค้ำทองคำ...”</p> <p>๙. นักเรียนคิดว่าจากข้อความข้างต้นสะท้อนให้เห็น ลักษณะทางเศรษฐกิจภายในอาณาจักรสุโขทัยอย่างไร บ้าง (แนวคำตอบ : ให้มีการค้าขายอย่างเสรี ไม่มีการ จำกัดเสรีภาพทางการประกอบอาชีพ)</p> <p>๑๐. ครูชวนนักเรียนสนทนาต่อว่า หากนักเรียนเป็น ชาวเมืองสุโขทัยจะค้าขายอะไรบ้าง</p> <p>๑๑. นักเรียนดูภาพสินค้าส่งออกของสุโขทัยในอดีต เช่น สินค้าทางการเกษตร สินค้าที่ถดถอยลง เครื่องสังคโลก โดยรับวิธีการผลิตมาจากจีน</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>๑๒. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนผ่านการทำ ใบกิจกรรม เรื่อง พัฒนาการอาณาจักรสุโขทัยด้าน เศรษฐกิจ</p> <p>๑๓. ครูเฉลยใบกิจกรรม เรื่อง พัฒนาการอาณาจักร สุโขทัยด้านเศรษฐกิจ</p>
<p>เวลา ๕ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>	

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย รายวิชา ประวัติศาสตร์</p> <p>ชั่วโมงที่ ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย รายวิชา ประวัติศาสตร์</p> <p>ชั่วโมงที่ ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย รายวิชา ประวัติศาสตร์</p> <p>ชั่วโมงที่ ๑ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย รายวิชา ประวัติศาสตร์</p> <p>๕. ครูอ่านสถานการณ์สมมติ แล้วสอบถามความเห็นของ แต่ละบทบาทว่าจะดำเนินการอย่างไรบ้างจาก สถานการณ์ที่เกิดขึ้น (ตัวอย่างคำถาม เช่น เมื่อนักเรียน เป็นตัวละครนี้แล้วจะสั่งให้ใคร ทำอะไร อย่างไร) สถานการณ์ที่ ๑ เกิดสงครามกับอาณาจักรใกล้เคียง สถานการณ์ที่ ๒ เครื่องสังคโลกขาดตลาด สถานการณ์ที่ ๓ ฝอยออกอาละวาด หมายเหตุ ครูอาจสลับบทบาทของนักเรียนก่อนเปลี่ยน สถานการณ์ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกคิดและเข้าใจความรู้สึก ของบทบาทอื่น</p> <p>๖. ครูถามความคิดเห็นของนักเรียนในแต่ละบทบาทว่า รู้สึกอย่างไรบ้าง</p> <p>๗. ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับชนชั้นปกครอง และชนชั้น ที่ถูกปกครองในสมัยสุโขทัย</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>๘. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนผ่านการทำ ใบกิจกรรม เรื่อง พัฒนาการอาณาจักรสุโขทัยด้านสังคม</p> <p>๙. ครูเฉลยใบกิจกรรม เรื่อง พัฒนาการอาณาจักร สุโขทัยด้านสังคม</p>
---	---

เวลา ๕ ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย รายวิชา ประวัติศาสตร์</p> <p>ชั่วโมงที่ ๑ ชั่วโมง</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย รายวิชา ประวัติศาสตร์</p> <p>ชั่วโมงที่ ๑ ชั่วโมง</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย รายวิชา ประวัติศาสตร์</p> <p>ชั่วโมงที่ ๑ ชั่วโมง</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>ชั่วโมงที่ ๔ (พัฒนาการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ) ชั้นนำ</p> <p>๑. นักเรียนดูแผนที่ของอาณาจักรสุโขทัย</p> <p>๒. ครูถามนักเรียนว่า จากที่ตั้งของอาณาจักรสุโขทัย มีอาณาจักรใกล้เคียงใดบ้าง</p> <p>๓. นักเรียนคิดว่า อาณาจักรต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ใกล้เคียง สุโขทัยมีความสัมพันธ์อย่างไรกันบ้าง</p> <p>ขั้นกิจกรรม</p> <p>๔. นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น ๖ กลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน</p> <p>๕. นักเรียนในแต่ละกลุ่ม ศึกษาใบความรู้ ดังนี้</p> <p>กลุ่ม ๑ ศึกษาเรื่อง อาณาจักรสุโขทัยกับขอม</p> <p>กลุ่ม ๒ ศึกษาเรื่อง อาณาจักรสุโขทัยกับ นครศรีธรรมราช</p> <p>กลุ่ม ๓ ศึกษาเรื่อง อาณาจักรสุโขทัยกับล้านนา</p> <p>กลุ่ม ๔ ศึกษาเรื่อง อาณาจักรสุโขทัยกับจีน</p> <p>กลุ่ม ๕ ศึกษาเรื่อง อาณาจักรสุโขทัยกับมอญ</p> <p>กลุ่ม ๖ ศึกษาเรื่อง อาณาจักรสุโขทัยกับอยุธยา</p> <p>๖. นักเรียนร่วมกันสร้างแผนผังความคิดในเรื่องที่กลุ่ม ได้รับมอบหมายลงในกระดาษที่ครูเตรียมให้</p>

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย รายวิชา ประวัติศาสตร์</p> <p>ช. สมาชิกภายในกลุ่มกำหนดหมายเลขประจำตัวของตน โดยมีหมายเลข ๑ จนถึง ๖</p> <p>ฉ. ครูกำหนดให้หมายเลข ๑ เป็นผู้เชี่ยวชาญประจำกลุ่ม จะทำหน้าที่อธิบายแผนผังให้กับสมาชิกกลุ่มอื่นที่เข้ามา ฟัง ส่วนสมาชิกหมายเลข ๒ ถึง ๕ จะต้องไปค้นหา ความรู้จากหัวหน้ากลุ่มอื่น โดยสมาชิกแต่ละคนห้ามไป ฐานความรู้ซ้ำกัน</p> <p>ค. สมาชิกแต่ละคนนำความรู้ที่ได้มาจากฐานอื่นมาเล่า แก่สมาชิกในกลุ่มบ้านของตน</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>๑๐. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนผ่านการทำ ใบกิจกรรม เรื่อง พัฒนาการอาณาจักรสุโขทัยด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ</p> <p>๑๑. ครูเฉลยใบกิจกรรม เรื่อง พัฒนาการอาณาจักร สุโขทัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ</p> <p>ชั่วโมงที่ ๕ (ความสัมพันธ์ของพัฒนาการด้านต่าง ๆ) ขั้นนำ</p> <p>๑. ครูทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับพัฒนาการด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศของอาณาจักรสุโขทัย</p>	<p>เวลา ๕ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
---	--	---

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย รายวิชา ประวัติศาสตร์</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>ชั้นกิจกรรม</p> <p>๒. นักเรียนจับคู่กัน เพื่อทำกิจกรรมความสัมพันธ์ของพัฒนาการอาณาจักรสุโขทัย</p> <p>๓. นักเรียนแต่ละคู่เชื่อมโยงปัจจัยและผลของด้านต่าง ๆ ว่าสัมพันธ์กันอย่างไร โดยลากเส้นลูกศรด้วยดินสอลงในใบกิจกรรม (แนวนำตอบ : นครศรีธรรมราชก่อให้เกิดพุทธจึงปกครองแบบธรรมราชา/ติดต่อกับจีนเกิดสิ่งคัลโลก/อิทธิพลของขอมเสื่อมและคนน้อยจึงปกครองแบบพ่อปกครองลูก/ พ่อปกครองลูกจึงเกิดชนชั้น/ ทำเลที่ตั้งทำให้ค้าเสรีเพื่อดึงดูดชาติอื่น ๆ จึงทำให้ทุกชาติอยากค้าขายกับสุโขทัย)</p> <p>๔. นักเรียนร่วมกันอภิปรายความคิดเห็นเกี่ยวกับพัฒนาการอาณาจักรสุโขทัยว่าแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ผ่านการนำเสนอหน้าชั้นเรียน</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>๕. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความสัมพันธ์พัฒนาการอาณาจักรสุโขทัย</p>	

ใบกิจกรรม “พัฒนาการอาณาจักรสุโขทัย”

ประเด็น	ลักษณะ			
การเมือง การปกครอง	พ่อขุนศรีอินทราทิตย์	พ่อขุนรามคำแหง	พระมหาธรรมราชาที่ ๑	
เศรษฐกิจ	เมืองลพบุรีได้แก่ ทิศเหนือ : _____ ทิศใต้ : _____ ทิศตะวันออก : _____ ทิศตะวันตก : _____	หัวเมืองชั้นนอก ได้แก่ _____ เมืองประเทศราช ได้แก่ _____	มีเส้นทางขนส่งสินค้าจากสุโขทัยสู่ศรีสัชนาลัย เรียกว่า _____	อาชีพหลัก คือ _____ _____
สังคม	_____	_____	_____	_____
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____
สังคม	_____	_____	_____	_____

เฉลยใบกิจกรรม “พัฒนาการอาณาจักรสุโขทัย”

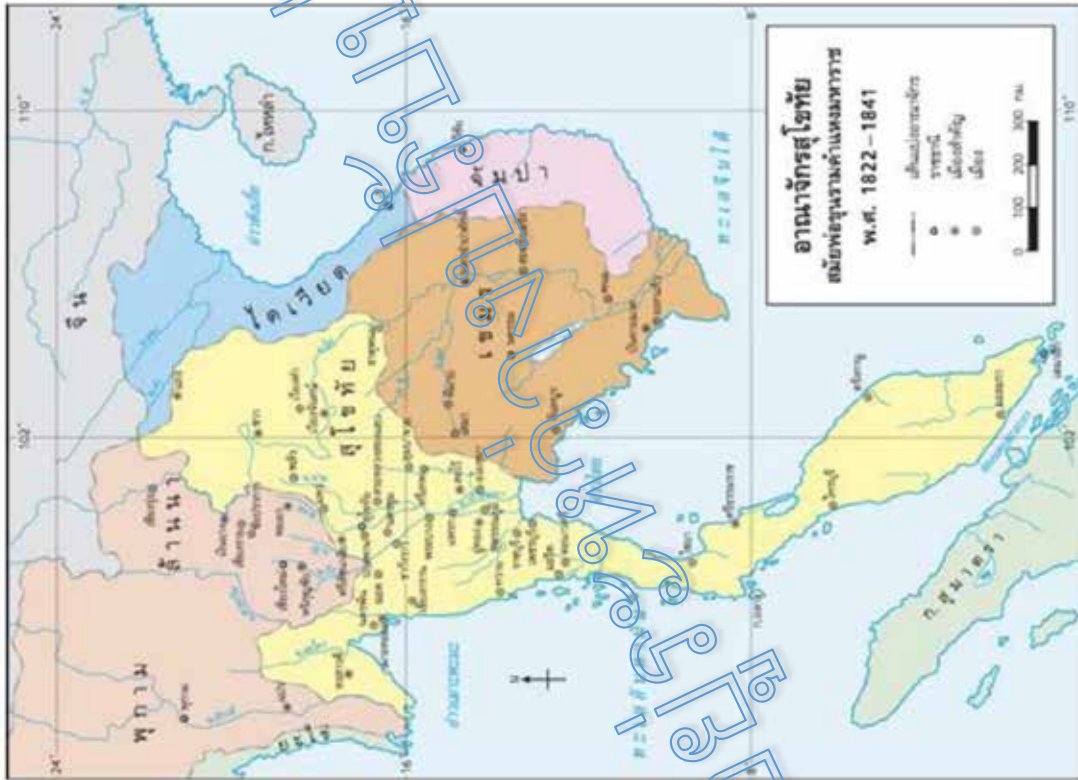
ประเด็น	ลักษณะ					
การเมือง การปกครอง	<p>พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ พ่อปกครองลูก</p>	<p>พ่อขุนรามคำแหง ทิศถูกหลวง ได้แก่ ทิศเหนือ : ศรีสังขาลัย ทิศใต้ : สระหลวง ทิศตะวันออก : สองแคว ทิศตะวันตก : นครชุม หัวเมืองขึ้นนอก ได้แก่ พระบาง เพชรบุรี ราชบุรี เมืองประเทศราช ได้แก่ นครศรีธรรมราช แพร่ น่าน พงสลาดี เวียงจันทน์</p>	<p>พระมหาธรรมราชาที่ ๑ อรรคมราชา</p>			
เศรษฐกิจ	<p>ประชาชนมีเสรีภาพ ทางการค้า ...เมื่อขอรูปร่างได้ร่ำ ฆ่าไปขาย ใครจักใคร่ ค้าช้างค้า โคจกใคร่ ค้าม้า ค้า ใครจักใคร่ ค้าเงือกค้ำทองค้ำ...</p>	<p>ไม่มีการเก็บภาษีผ่านด่าน หรือ จังกอบ ...เมื่อขอรูปร่างค้ำแพง เมื่อขอรูปร่างค้ำแพง สุโขทัยมีดี ในน้ำมีปลาในนามีข้าวเจ้า เมืองไม่อาจกอบไม่ไพร่ผู้ทาง...</p>	<p>มิตลาดปลา มีเส้นทางขนส่งสินค้าจากสุโขทัยสู่ศรีสังขาลัย เรียกว่า ถนนพระร่วง</p>	<p>อาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม การทอผ้า จักสาน เครื่องสังคโลก (รับมาจากจีน)</p>		
สังคม	<p>ชนชั้นผู้ปกครอง ๑. กษัตริย์ เรียกว่า พ่อขุน พญา ๒. เจ้าชาย หรือราชวงศ์ ๓. ขุนนาง เรียกว่า ลูกเจ้าลูกขุน อำมาตย์ขุนมนตรี ๔. พระสงฆ์ มีการแยกลำดับ คือ เถร ปู่เถร มหาเถร สังฆราช</p>		<p>ชนชั้นผู้ถูกปกครอง ๑. ไพร่ คือ ประชาชนที่มีอิสระ ๒. ข้า คือ ประชาชนที่ไม่มีอิสระ โดยไม่สืลาจากรักหลักที่ ๑ เรียกว่าไพร่หลายค้ำ เช่น ไพร่ทำท้าวใส่ ไกรฟ้า หน้าปก ไพร่ทำข้าไท เป็นต้น</p>			
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	<p>ขอม หลังจากที่ขอมเสื่อมอำนาจลง สุโขทัยจึงมีความเข้มแข็งขึ้นโดยเอกราชในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช</p>	<p>นครศรีธรรมราช มีการนำพุทธศาสนา สัทธรรมกถุศาสตร์ จากนครศรีธรรมราชมาประดิษฐานยังสุโขทัย</p>	<p>ล้านนา เป็นมิตรกับไทย โดยสุโขทัยมีอิทธิพลทางศาสนาต่อล้านนาเป็นอย่างมาก</p>	<p>จีน จีนและสุโขทัยแลกเปลี่ยนการทูตกัน โดยจีนส่งคณะทูตมา 4 คณะ และสุโขทัยส่งคณะทูตไป 10 คณะ</p>	<p>มอญ สัมพันธ์กับสุโขทัยมีความสัมพันธ์กันมาตั้งแต่สมัยพ่อขุนรามคำแหง แต่หลังจากนั้นมอญกระด้างกระเดื่องต่อสุโขทัย</p>	<p>อยุธยา หลังสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยเริ่มสัมพันธ์กับอาณาจักรอื่น ๆ จนสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถแห่งอยุธยา ได้รวมสุโขทัยเป็นส่วนหนึ่งของอยุธยา</p>

ภาพชุด

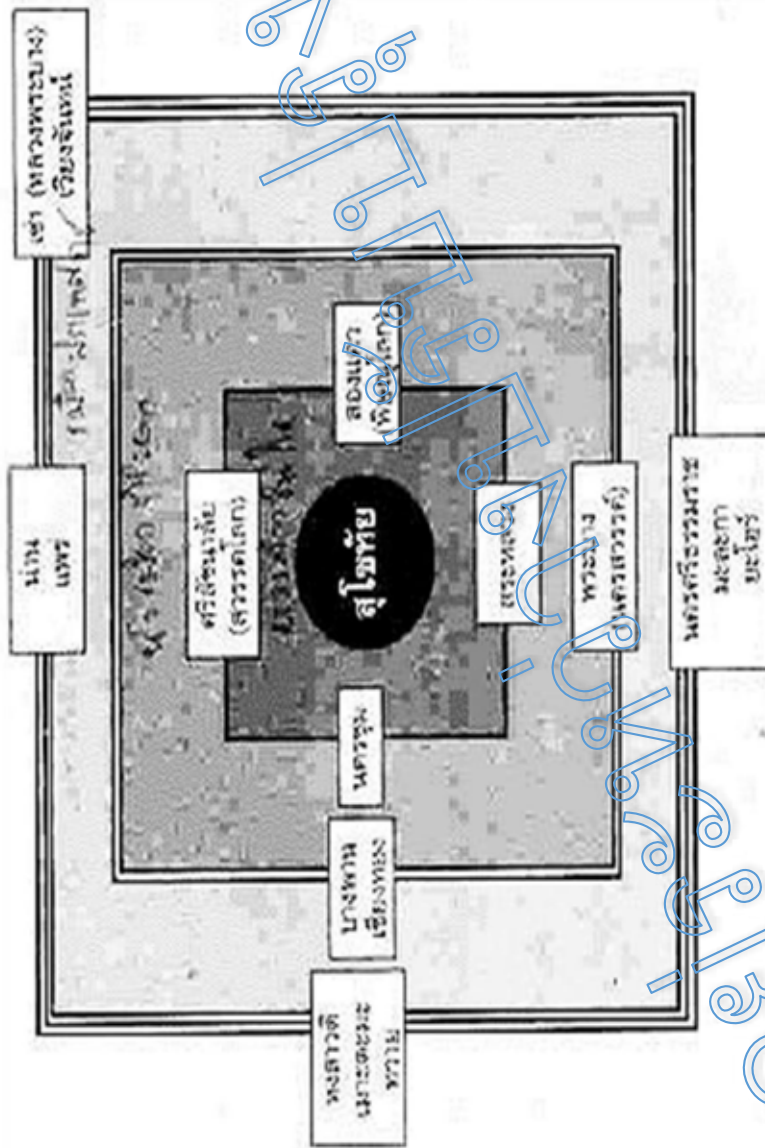
พัฒนาการด้านการเมืองการปกครอง สมัยสุโขทัย

อาณาจักรสุโขทัยสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

แผนภูมิแสดงการปกครองหัวเมืองสมัยสุโขทัย

- กำแพงชั้นที่ 1 เมืองลูกหลวง (หัวเมืองชั้นใน)
- ==== กำแพงชั้นที่ 2 เมืองพระยามหานคร (หัวเมืองชั้นนอก)
- ===== กำแพงชั้นที่ 3 เมืองประเทศราช (เมืองนอก)

ศิลาจารึกหลักที่ ๑

ที่มา : กรมศิลปากร

องค์ความรู้จากห่อสมุดแห่งชาติตั้งห้องวัดสุพรรณบุรี เซลิมพระเกียรติ

เรื่อง ไตรภูมิภษา

ที่มา:
<https://www.finearts.go.th/promotion/view/22416-%E0%B9%84%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%A0%E0%B8%B9%E0%B8%A1%E0%B8%B4%E0%B8%81%E0%B8%96%E0%B8%B2>

ภาพชุด

พัฒนาการด้านเศรษฐกิจ สมัยสุโขทัย

จานสังคโลก

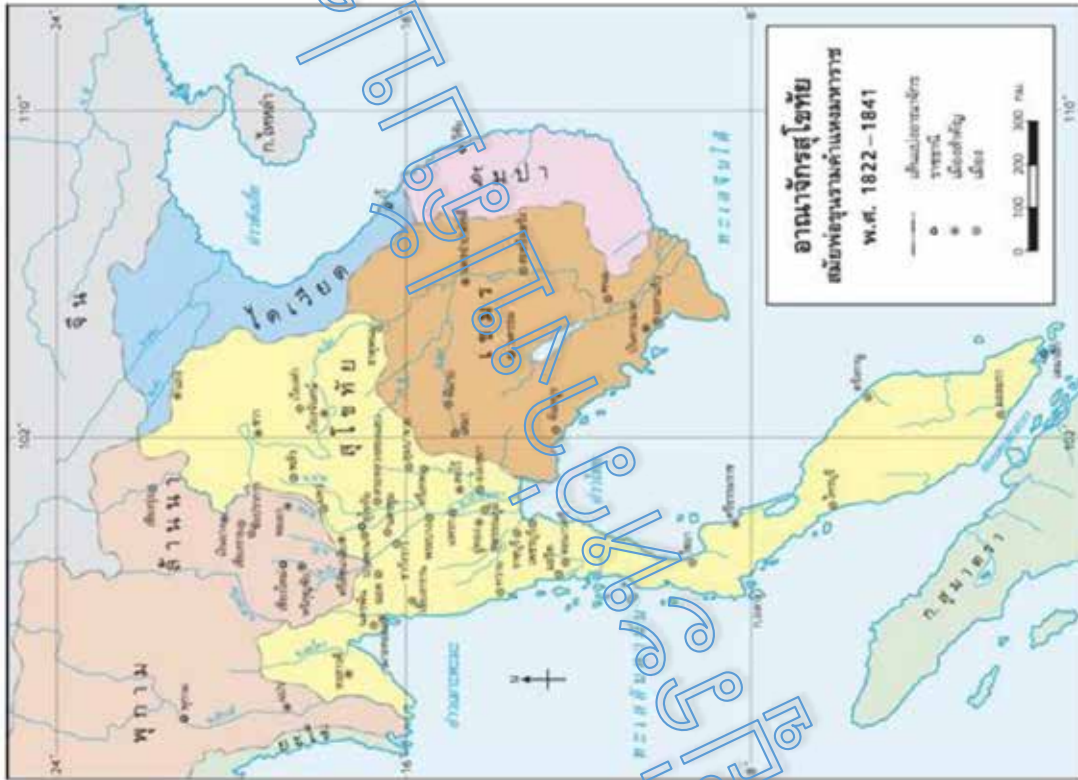
ภาชนะดินเผาเคลือบ มีเตาเผาอยู่นอกเมืองสุโขทัยด้านทิศเหนือ ภาชนะสังคโลก
สินค้าส่งออกไปขายยังแถบบริเวณเอเชียอาคเนย์ เมื่อแก้วสุโขทัยได้รับการ
ผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรอยุธยาแล้ว

มังกรสังคโลก

ทำขึ้นจากเตาเผาสังคโลกที่สุโขทัย
เป็นเครื่องประดับอาคารโบสถ์วิหาร

ที่มา : กรมศิลปากร

อาณาจักรสุโขทัยสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

ภาพที่ ๑

ภาพที่ ๑ แสดงให้เห็นถึงสถาปัตยกรรมที่เรียกว่า "บ้านไม้ยกพื้น" ของชนเผ่าผู้คนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ "อุทยานแห่งชาติ" ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันดีว่ามีความสำคัญทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในพื้นที่

ที่มา : กรมศิลปากร

ภาพชุด

พัฒนาการด้านสังคม สมัยสุโขทัย

ภาพชุด

พัฒนาการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สมัยสุโขทัย

ความสัมพันธ์กับอาณาจักรขอม (กัมพูชา)

เมื่อพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 (พ.ศ. 1724 – 1762) แห่งอาณาจักรขอม (กัมพูชา) สมัยเมืองพระนครสิ้นพระชนม์แล้ว อำนาจทางการเมืองของอาณาจักรก็เริ่มเสื่อมลง ขณะเดียวกันอาณาจักรสุโขทัยมีความเข้มแข็งขึ้น โดยเฉพาะในรัชสมัยพ่อขุนรามคำแหง ซึ่งได้เริ่มขยายอำนาจเข้าไปในอาณาจักรขอมจนกระทั่งอาณาจักรสุโขทัยเสื่อมอำนาจลง และอาณาจักรอยุธยาเริ่มแข็งขึ้น จึงได้เริ่มรุกรานอาณาจักรกัมพูชาแทนอาณาจักรสุโขทัย ความขัดแย้งระหว่างอาณาจักรสุโขทัยและอาณาจักรกัมพูชา เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเนื่องจากความพยายามของอาณาจักรสุโขทัยที่ตั้งขึ้นใหม่ ต้องการจะทำลายอำนาจทางการเมืองของอาณาจักรกัมพูชาที่มีอำนาจแต่เดิมให้หมดสิ้นไป

ความสัมพันธ์กับอาณาจักรนครศรีธรรมราช

อาณาจักรนครศรีธรรมราชหรืออาณาจักรตามพรลิงค์เป็นอาณาจักรที่มีอำนาจอยู่ทางดินแดนแหลมมลายูตั้งแต่ก่อนที่จะมีการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย แต่หลังจากที่มีการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยขึ้นแล้ว และอาณาจักรมีความเข้มแข็ง จึงได้มีการขยายอำนาจทางการเมืองลงไปยังเมืองนครศรีธรรมราช จนทำให้เกิดความสัมพันธ์ และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน

ด้านการเสกสมรส มีหลักฐานว่าปู่เสงครามหรือที่ตำนานเมืองนครศรีธรรมราช เรียกว่า “พระยาศรีเสยณรงค์ เป็นโอรสของพ่อขุนอินทราทิตย์กับเจ้าหญิงแห่งเมืองนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นพระราชธิดาของพระยาศรีธรรมโศกราช เจ้าผู้ครองอาณาจักรนครศรีธรรมราช และจากหลักฐานพื้นเมืองนครศรีธรรมราช ก็กล่าวได้ว่าพระชายาองค์หนึ่งของพ่อขุนรามคำแหงที่ชื่อท้าวโคตมิลิตี เป็นเครือญาติของพระเจ้าศรีธรรมโศกราช จันทราภานุ แห่งนครศรีธรรมราช ซึ่งคงจะยกถวายพ่อขุนรามคำแหงคราวเสด็จเมืองนครศรีธรรมราช

ด้านศาสนา อาณาจักรสุโขทัยได้เริ่มความสัมพันธ์กับอาณาจักรนครศรีธรรมราชด้านศาสนาตั้งแต่รัชสมัยพ่อขุนศรีอินทราทิตย์เสด็จไปเจริญสัมพันธไมตรีกับพระเจ้าสิริธรรมแห่งนครศรีธรรมราช และได้นำพุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์จากนครศรีธรรมราชมาประดิษฐานที่สุโขทัยเป็นครั้งแรกหลังจากนั้นจึงได้แพร่หลายออกไปอย่างกว้างขวางในสมัยพ่อขุนรามคำแหง

ด้านการค้าขาย นครศรีธรรมราชเป็นเมืองท่าที่สำคัญของอาณาจักรสุโขทัยเครื่องสังคโลกไปขายให้แก่ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ อินเดีย ฯลฯ ดังนั้นการที่อาณาจักรสุโขทัยมีสัมพันธไมตรีที่ดีกับอาณาจักรนครศรีธรรมราช จึงนับเป็นประโยชน์ทางด้านส่งเสริมการค้าขาย ส่วนการค้าขายโดยตรงนั้นอาจจะมีไม่มากนัก

ความสัมพันธ์กับอาณาจักรล้านนาและเมืองพะเยา

ลักษณะความสัมพันธ์ของอาณาจักรสุโขทัยกับอาณาจักรล้านนาและเมืองพะเยา มีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกันมากในรัชสมัยพ่อขุนรามคำแหง ซึ่งตรงกับรัชสมัยพ่อขุนมั่งรายแห่งอาณาจักรล้านนาและรัชสมัยพ่อขุนงำเมืองแห่งพะเยา ระยะเวลาดังกล่าวนับดินแดนทั้งสามเป็นอิสระต่อกัน และผู้ปกครองอาณาจักรทั้งสามก็เป็นมิตรสนิทกันด้วย ดังจะเห็นได้จากตำนานนโยบายและจารึกหลักที่ 76 (จารึกวัดเชียงมั่น จังหวัดเชียงใหม่) ที่กล่าวถึงการสร้างเมืองเชียงใหม่ว่า พ่อขุนมั่งรายได้ทรงเชิญพ่อขุนรามคำแหงและพ่อขุนงำเมืองมาร่วมปรึกษาหารือ และเลือกชัยภูมิในการสร้างเมืองเชียงใหม่ ซึ่งเป็นราชธานีของอาณาจักรล้านนาใน พ.ศ. 1839 การเป็นมิตรไมตรีที่ต่อกันเช่นนี้เป็นผลให้การขยายอาณาเขตทางเหนือของสุโขทัยนั้น ต้องสิ้นสุดที่เมืองแพร่และเมืองน่าน

หลังรัชสมัยพ่อขุนรามคำแหง ลักษณะความสัมพันธ์ของอาณาจักรทั้งสองเปลี่ยนไปให้ความสัมพันธ์ทางการเผยแพร่พุทธศาสนา ดังปรากฏหลักฐานในหนังสือชินกาลมาลีปกรณ์ว่าสมเด็จพระเจ้ากือนาแห่งอาณาจักรล้านนาได้ส่งราชทูตพร้อมเครื่องราชบรรณาการมาเฝ้าพระมหากษัตริย์ราชธานี 1 เพื่อขออาราธนาพระสุเมธเถระ พระภิกษุจากสุโขทัยไปประดิษฐานพระพุทธรูปที่วัดสุทัศน์เทพวรารามที่ 20

อิทธิพลทางพุทธศาสนาของสุโขทัยยังมีผลต่อลักษณะสถาปัตยกรรมของล้านนา ทำให้พระธาตุของล้านนา ในพุทธศตวรรษที่ 20 มีลักษณะศิลปะแบบสุโขทัยผสมอยู่ด้วย จึงนับได้ว่าอาณาจักรล้านนา ได้รับอิทธิพลทางศิลปกรรมจากสุโขทัยอีกประการหนึ่งด้วย นอกจากนี้เมื่อพ่อขุนรามคำแหงประดิษฐ์แบบลายสือไทยขึ้นนั้น อักษรดังกล่าวได้แพร่หลายไปยังอาณาจักรล้านนา ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรสุโขทัยและล้านนาเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่ต่อกันและยังมีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกันด้วย ส่วนความสัมพันธ์กับพะเยาก็คาดว่าเป็นมาด้วยดีจนพะเยากลายเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรล้านนา

ความสัมพันธ์กับอาณาจักรจีน

ความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับอาณาจักรจีนเป็นความสัมพันธ์ทางด้าน การทูต โดยจีนเป็นฝ่ายเริ่มต้นก่อน เนื่องจากจีนทราบว่าในขณะนั้นอาณาจักรสุโขทัยเป็นอาณาจักรที่มีอำนาจมากในแหลมอินโดจีน การทำไมตรีกับสุโขทัยจึงเป็นประโยชน์ต่อจีน ในการที่จะไม่ให้สุโขทัยไปสนับสนุนพวกพม่า จัมปา และอันนัม ซึ่งก็มีเรื่องกระทบกระทั่งกับจีนอยู่เสมอตลอดสมัยสุโขทัยถึงคณะทูตมา 4 คณะ แต่เดินทางถึงอาณาจักรสุโขทัยเพียง 3 คณะ ส่วนทางสุโขทัยได้ส่งคณะทูตไปจีนทั้งหมด 10 คณะ

ความสัมพันธ์กับอาณาจักรมอญ

อาณาจักรมอญตั้งอยู่บริเวณที่ราบปากแม่น้ำอิรวดี มีมะกะโทหรือวรุเป็นผู้นำปกครอง ซึ่งตามตำนานได้กล่าวถึงเรื่องราวของมะกะโทไว้ว่า ในสมัยของพ่อขุนรามคำแหงมีมอญหนุ่มคนหนึ่งชื่อ มะกะโทได้เข้ามาอาศัยพักกับนายกองช้าง ภายหลังได้เข้ารับราชการมีตำแหน่งเป็นขุนวัง ต่อมาเกิดรักใคร่กับพระราชธิดาของพ่อขุนรามคำแหง และพากันหนีไปอยู่ที่เมืองเมาะตะมะมะกะโทเป็นผู้ที่มีความสามารถทางด้านการรบ จึงได้ร่วมมือกับหัวหน้ากบฏมอญชื่อตาระพญาขับไล่พม่าออกไปจากหงสาวดี และยึดครองดินแดนมอญจากพม่าได้ แต่ต่อมาทั้งสองเกิดทะเลาะวิวาทกัน เมื่อมะกะโทสามารถฆาตกรรมพม่าได้แล้ว จึงขึ้นเป็นใหญ่เหนือดินแดนมอญทั้งหมด หลังจากนั้นมะกะโทจึงได้มีพระราชสาส์นมาขอพระราชทานอภัยโทษและขอพระราชทานนามจากพ่อขุนรามคำแหง ซึ่งได้ทรงพระราชทานให้มะกะโทว่าพระเจ้าฟ้ารั่ว ซึ่งมีแสดงว่าอาณาจักรสุโขทัยมีอำนาจเหนือดินแดนมอญและปกครองมอญ ในฐานะเมืองประเทศราช ดังข้อความในหลักศิลาจารึกที่ 1 ที่กล่าวถึงเขตแดนทางตะวันตกของอาณาจักรสุโขทัยว่า “เบื้องต้นตะวันตกกรอดเมืองฉอด เมืองน... หงสาวดี สมุทรรหาเป็นแดน”¹⁰

ความสัมพันธ์ที่ติดต่อกันระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับอาณาจักรมอญในสมัยนี้ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนกันและกัน โดยมีหัวเมืองมอญเป็นศูนย์กลางการคมนาคมที่สำคัญภายหลังกษัตริย์พ่อขุนรามคำแหงแล้วอาณาจักรมอญ ได้ตั้งตนเป็นอิสระและใน พ.ศ. 1861 พระเจ้าแสนเมืองมอญยังได้ยกทัพมาตีทวายและตะนาวศรีของอาณาจักรสุโขทัยด้วย แสดงให้เห็นว่ามอญเริ่มกระทำการกระตือรือร้น เมื่อถึงสมัยพระเจ้าเลอไทยหัวเมืองมอญได้ก่อการกบฏขึ้นใน พ.ศ. 1873 ทางสุโขทัยปราบไม่ได้ มอญจึงเป็นอิสระ อย่างไรก็ตามมอญก็ต้องไปเผชิญปัญหาความขัดแย้งกับอาณาจักรอยุธยาและพม่าจนต้องสูญเสียเอกราชให้แก่พม่าในสมัยพระเจ้าตะเบ็งชเวตี้

พ.ศ. 2088

ความสัมพันธ์กับอาณาจักรอยุธยา

ความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรสุโขทัยกับอาณาจักรอยุธยา ในระยะแรกยังไม่เกิดการขัดแย้งกัน แต่ภายหลังอยุธยาที่มีความมั่นคงและเข้มแข็งขึ้น จึงขยายอำนาจเข้าไปในอาณาจักรสุโขทัย โดยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (อู่ทอง) ได้ยกกองทัพเข้ายึดเมืองชัยนาทของสุโขทัยไว้ได้ แล้วให้ขุนหลวงพ่องั่ว ซึ่งเป็นพี่เขยไปปกครอง แต่พระมหากษัตริย์อยุธยาได้เจรจาขอเมืองชัยนาทคืน พร้อมกับส่งบรรณาการมาถวายและยอมเป็นมิตรกับอาณาจักรอยุธยาในฐานะอาณาจักรที่มีศักดิ์เสมอกัน ข้อนี้แสดงให้เห็นว่าอาณาจักรสุโขทัยอ่อนแอลง จึงยอมรับอาณาจักรอยุธยา ซึ่งเคยเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของอาณาจักรวรมันมาเทียบกัน

ต่อมาสมเด็จพระบรมราชาที่ 1 (ขุนหลวงพ่องั่ว) แห่งอาณาจักรอยุธยาได้เริ่มรุกรานอาณาจักรสุโขทัยอีก โดยเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 1914 เป็นต้นมา กองทัพอยุธยายกทัพมาตีหัวเมืองหน้าด่าน (ชากังราว) ของอาณาจักรสุโขทัยหลายครั้ง จนถึง พ.ศ. 1921 สมเด็จพระมหาธรรมราชาที่ 2 แห่งอาณาจักรสุโขทัยไม่สามารถต่อต้านกองทัพอยุธยา จึงต้องประกาศยอมแพ้ที่เมืองชากังราว อาณาจักรอยุธยาจึงได้ปกครองอาณาจักรสุโขทัยในฐานะเมืองประเทศราช และเพื่อมิให้สุโขทัยมีความเข้มแข็งอีก สมเด็จพระบรมราชาที่ 1 ได้โปรดให้แบ่งอาณาจักรสุโขทัยเป็น 2 อาณาเขต คือ อาณาเขตทางลุ่มน้ำปิงให้พระยาญาณดิตถ์ ราชบุตรเลี้ยงไปปกครองที่กำแพงเพชร (ชากังราว) ขึ้นต่ออาณาจักรอยุธยาโดยตรง และอาณาเขตทางลุ่มน้ำยมและน่าน ให้พระมหาธรรมราชาที่ 2 ปกครองที่เมืองพิษณุโลกในฐานะประเทศราชของอยุธยา

ในระหว่างที่อาณาจักรสุโขทัยเป็นประเทศราชของกรุงศรีอยุธยาที่ ทางสุโขทัยได้พยายามที่จะตั้งตัวเป็นอิสระอยู่เสมอ ดังนั้นสมเด็จพระบรมราชาที่ 1 จึงต้องยกกองทัพมารุกรานชากังราวอีกใน พ.ศ. 1931 แต่ประชวรสวรรคตกลางทาง เมื่อพระมหาธรรมราชาที่ 2 สวรรคตใน พ.ศ. 1942 พระมหาธรรมราชาที่ 3 ได้ครองราชย์สมบัติต่อมาจนถึง พ.ศ. 1962 ภายหลังการสิ้นพระชนม์ได้เกิดการชิงราชย์กันระหว่างพระยาบาลเมืองและพระยากรม ซึ่งเป็นโอรสของพระมหาธรรมราชาที่ 3 ดังนั้นสมเด็จพระนครินทรวิธราชแห่งกรุงศรีอยุธยาต้องยกกองทัพมาเจรจาให้ทั้งสององค์ปรองดองกัน แล้วทรงแต่งตั้งพระยาบาลเมืองเป็นพระมหาธรรมราชาที่ 4 ปกครองอาณาจักรสุโขทัยสืบต่อไปที่เมืองพิษณุโลก และให้พระยากรมไปปกครองที่เมืองกำแพงเพชร ในสมัยนี้อำนาจการเมืองของอาณาจักรสุโขทัยเสื่อมลงอย่างมากจนถึง พ.ศ. 1981 เมื่อสมเด็จพระมหาธรรมราชาที่ 4 สิ้นพระชนม์โดยไม่มีรัชทายาท สมเด็จพระบรมราชาที่ 2 แห่งกรุงศรีอยุธยา จึงโปรดให้พระราชมศวร ซึ่งเป็นโอรสที่ประสูติจากเจ้าหญิงสุโขทัยและดำรงตำแหน่งอุปราชไปครองที่พิษณุโลก ต่อมาขึ้นครองราชสมบัติพระนามว่า สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในตอนที่เกิดความล้มเหลวขึ้นทางด้านการศึกษา สวรรคตระหว่างอาณาจักรสุโขทัยและอาณาจักรอยุธยา

แบบประเมินผลการเรียนรู้ประจำแผนการจัดการเรียนรู้
 วิชา ประวัติศาสตร์ ๒ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๒
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ย้อนรอยสุโขทัย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย

คำชี้แจง : ครูผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามรายการประเมิน
 โดยตามเกณฑ์คุณภาพการประเมิน (Rubric)

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			
	๔	๓	๒	๑
ด้านความรู้ ๑. อธิบายพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของอาณาจักรสุโขทัยได้				
๒. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของอาณาจักรสุโขทัยได้				
ด้านทักษะกระบวนการ ๑. เขียนเส้นความสัมพันธ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของอาณาจักรสุโขทัยได้				
ด้านคุณลักษณะ ๑. เห็นความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อเรื่องราวในอดีตของอาณาจักรสุโขทัย				
รวม				
ร้อยละ = $\frac{\text{คะแนนรวม}}{๑๖} \times ๑๐๐$				

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนนร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ระดับดีมาก
คะแนนร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ระดับดี
คะแนนร้อยละ ๖๐ - ๖๙	ระดับปานกลาง
คะแนนร้อยละ ๕๐ - ๕๙	ระดับพอใช้
คะแนนร้อยละ ๐ - ๔๙	ระดับปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับ **พอใช้** ขึ้นไป

เกณฑ์คุณภาพการประเมิน (Rubric)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
	๔	๓	๒	๑
ด้านความรู้				
๑. อธิบายพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของอาณาจักรสุโขทัยได้	อธิบายพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของอาณาจักรสุโขทัยได้ถูกต้องครบถ้วน	อธิบายพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของอาณาจักรสุโขทัยได้ถูกต้อง และเกือบครบถ้วน	อธิบายพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของอาณาจักรสุโขทัยได้ถูกต้อง แต่ไม่ครบถ้วน	อธิบายพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของอาณาจักรสุโขทัยได้ไม่ถูกต้อง
๒. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของอาณาจักรสุโขทัยได้	วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของอาณาจักรสุโขทัยได้ถูกต้องครบถ้วน	วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของอาณาจักรสุโขทัยได้ถูกต้อง และเกือบครบถ้วน	วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของอาณาจักรสุโขทัยได้ถูกต้อง แต่ไม่ครบถ้วน	วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของอาณาจักรสุโขทัยได้ไม่ถูกต้อง
ด้านทักษะกระบวนการ				
๑. เขียนเส้นความสัมพันธ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของอาณาจักรสุโขทัยได้	เขียนเส้นความสัมพันธ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของอาณาจักรสุโขทัยได้ถูกต้องครบถ้วน	เขียนเส้นความสัมพันธ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของอาณาจักรสุโขทัยได้ถูกต้อง และเกือบครบถ้วน	เขียนเส้นความสัมพันธ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของอาณาจักรสุโขทัยได้ถูกต้อง แต่ไม่ครบถ้วน	เขียนเส้นความสัมพันธ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของอาณาจักรสุโขทัยได้ไม่ถูกต้อง
ด้านคุณลักษณะ				
๑. เห็นความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อเรื่องราวในอดีตของอาณาจักรสุโขทัย	เห็นความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อเรื่องราวในอดีตของอาณาจักรสุโขทัยผ่านการยกตัวอย่างได้ ๓ ประเด็น	เห็นความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อเรื่องราวในอดีตของอาณาจักรสุโขทัยผ่านการยกตัวอย่างได้ ๒ ประเด็น	เห็นความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อเรื่องราวในอดีตของอาณาจักรสุโขทัยผ่านการยกตัวอย่างได้ ๑ ประเด็น	ไม่เห็นความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อเรื่องราวในอดีตของอาณาจักรสุโขทัยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓</p> <p>เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัย</p> <p>รายวิชา ประวัติศาสตร์ ๒</p>	<p>เวลา ๓ ชั่วโมง</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด</p> <p>ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของสุโขทัยเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรสุโขทัย ถึงแม้อาณาจักรสุโขทัยจะเสื่อมอำนาจไปแล้วและมีอาณาจักรอื่นขึ้นมาแทนที่ แต่ความเจริญของอาณาจักรสุโขทัยก็ยังคงมีอิทธิพลและหลงเหลือร่องรอยมาจนถึงปัจจุบัน</p> <p>จุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>ด้านความรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> นำเสนอศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัยผ่านทางผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นได้ ประมวลความรู้เรื่องพัฒนาการของสุโขทัยออกมาเป็นภาพวาดได้ <p>ด้านทักษะและกระบวนการ</p> <ol style="list-style-type: none"> วิเคราะห์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัยได้ วิเคราะห์ปัจจัยความเสื่อมของอาณาจักรสุโขทัยในแต่ละด้านได้ <p>ด้านคุณลักษณะ</p> <ol style="list-style-type: none"> เห็นคุณค่าและความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัย 	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ ๑)</p> <p>ขั้นนำ</p> <ol style="list-style-type: none"> ครูให้นักเรียนดูรูปเจดีย์ ๓ แบบ แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงลักษณะความเหมือนและแตกต่างกันของเจดีย์ทั้ง ๓ แบบ ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - รูปเจดีย์แบบสุโขทัยแท้ (ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์) ฐานเป็นสี่เหลี่ยม ๓ ชั้น องค์เจดีย์เป็นทรงกลม หรือย่อมุมแบบเหลี่ยม มีซุ้มจระนำ ยอดเจดีย์เป็นทรงพุ่มข้าวบิณฑ์หรือดอกบัวตูม - รูปเจดีย์แบบลังกา (ทรงระฆังคว่ำ) ฐานเป็นสี่เหลี่ยม มีปูนปั้นประดับโดยรอบ ฐานชั้นที่สองมีซุ้มประดับพระพุทธรูปโดยรอบ <p>ขั้นต่อไปเป็นฐานทรงกลมซ้อนขึ้นไปจนถึงองค์เจดีย์ทรงระฆังคว่ำ ส่วนบนของระฆังเป็นบัลลังก์รูปสี่เหลี่ยมต่อด้วยปล้องไขว่รูปวงแหวนเป็นชั้น ๆ จนถึงยอดรูปบัวตูม</p> <p>- รูปเจดีย์แบบลังกาผสมศรีวิชัย (ทรงปราสาท) ฐานเป็นสี่เหลี่ยมแบบศรีวิชัย คล้ายปราสาท ยอดเจดีย์เป็นทรงกลมแบบลังกา</p> <p>ครูอาจต่อยอดด้วยการลองให้นักเรียนเปรียบเทียบรูปทรงของเจดีย์แถวโรงเรียนว่ามีความคล้ายกับเจดีย์แบบใด</p> <ol style="list-style-type: none"> ครูอธิบายเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้ว่า “เจดีย์ทั้ง ๓ แบบเป็นศิลปวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสมัยสุโขทัย และยังคงหลงเหลือร่องรอยมาให้พวกเราได้เห็นและสัมผัสของจริงกันอยู่ที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย นอกจากนี้ ยังถูกสืบทอดให้มีการสร้างเจดีย์รูปแบบเหล่านี้ในวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศไทยอีกด้วย และยังมีศิลปวัฒนธรรมในสมัย 	<p>แหล่งเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> หนังสือเรียนประวัติศาสตร์ ม.๑ ห้องสมุด <p>สื่อการเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> รูปเจดีย์ในสมัยสุโขทัย บัตรคำ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมในสมัยสุโขทัย <p>ภาระงาน/ชิ้นงาน</p> <ol style="list-style-type: none"> ผลงานนำเสนอศิลปวัฒนธรรม ใบกิจกรรม เรื่อง ถ้ำฉันอยู่ในสุโขทัย ใบกิจกรรม เรื่อง ความเสื่อมของสุโขทัย <p>การวัดและประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> แบบประเมินผลการเรียนรู้ประจำแผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดสมรรถนะในแต่ละด้าน (ดูในภาคผนวก)

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย</p> <p>กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓</p> <p>เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัย</p> <p>รายวิชา ประวัติศาสตร์ ๒</p>	<p>เวลา ๓ ชั่วโมง</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
<p>สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน</p> <p>๑. การจัดการตนเอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนสามารถกำกับตนเองให้ลงมือทำตามแผนได้ โดยมีความพยายาม อดทน มุ่งมั่นที่จะบรรลุเป้าหมาย <p>๒. การสื่อสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนสามารถรับและส่งสารในหัวข้อที่คุ้นเคยหรือสนใจ แลกเปลี่ยนข้อมูลทั่วไปในชีวิตประจำวัน และใช้สื่อ วิธีการและกลยุทธ์ในการสื่อสาร <p>๓. การรวมพลังเป็นทีม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนสามารถแบ่งปันข้อมูลการทำงานที่ตนรับผิดชอบและความก้าวหน้าในการทำงานของทีมให้แก่ทุกคนที่เกี่ยวข้อง <p>๔. การคิดขั้นสูง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนสามารถคิดไตร่ตรองเพื่อตัดสินใจหรือโต้แย้งภายใต้ข้อมูลที่นำเสนอเชื่อถือ <p>๕. การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนสามารถรับผิดชอบและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ข้อตกลง ระเบียบ กฎกติกาของสังคม 	<p>สุโขทัยอีกมากมายที่ยังหลงเหลือและถูกสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นเรื่องที่เราจะมาเรียนรู้กันในชั่วโมงนี้”</p> <p>ขั้นตอน</p> <p>๓. ครูสุ่มแจกบัตรคำ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมในสมัยสุโขทัยให้นักเรียนทุกคน (คนละ ๑ ใบ หรือ ๒ คนต่อ ๑ ใบ) จากนั้นให้เวลานักเรียนสำหรับสืบค้นหาความหมายของบัตรคำที่ได้รับ</p> <p>๔. ครูให้นักเรียนทุกคนเดินจับกลุ่มกันตามลักษณะของบัตรคำที่มีความคล้ายกัน และให้คิดชื่อหัวข้อของกลุ่มตนเอง ตัวอย่างเช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มสถาปัตยกรรม ประกอบด้วย เจดีย์ทรงต่าง ๆ มณฑป โบสถ์ - กลุ่มประติมากรรม ประกอบด้วย พระพุทธรูปปูนปั้น ตุ๊กตาดินเผา เครื่องสังคโลก - กลุ่มจิตรกรรม ประกอบด้วย ภาพลายเส้นสีกับแผ่นดินชนวน ภาพเขียนสีเอกรงค์ - กลุ่มภาษาและวรรณกรรม ประกอบด้วย ภาษีสือไทย ศิลากาธิก ไตรภูมิพระร่วง - กลุ่มศาสนาและความเชื่อ ประกอบด้วย การบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การนับถือผี การนับถือวิญญาณบรรพบุรุษ พระพุทธศาสนาฯ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู - กลุ่มประเพณี ประกอบด้วย การให้ทานและถือศีล การเผาเทียนเล่นไฟ การทอดกฐิน การทำบุญและพิธีกรรม การพึ่งเทศน์มหาชาติ (ครูอาจแนะนำชื่อหัวข้อให้นักเรียนทราบได้ เพื่อเป็นการกระชับเวลา) 	

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัย รายวิชา ประวัติศาสตร์ ๒</p>	<p>เวลา ๓ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
	<p>๕. ครูแจกกระดาษแผ่นใหญ่ (ขนาด A๓) ให้กลุ่มละ ๑ แผ่น และให้นำบัตรคำที่ได้รับไปติดในกระดาษ พร้อมเขียนอธิบายสั้น ๆ และวาดภาพประกอบให้สวยงาม</p> <p>๖. ครูสุ่มนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานเพื่อให้เพื่อนรู้จักศิลปวัฒนธรรมอื่นมากขึ้น จากนั้น ให้นำผลงานของแต่ละกลุ่มไปติดที่บอร์ดแสดงผลงานในห้อง (หรือถ้าไม่มีที่ติด ให้เก็บรวบรวมไว้ที่ครู) เพื่อที่จะนำมาเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับกิจกรรมในชั่วโมงต่อไป</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>๗. ครูตั้งประเด็นคำถามนักเรียนว่า “นักเรียนคิดว่าสิ่งใดบ้างที่แสดงถึงความรู้ หรือทักษะ หรือความเชื่อของคนในสมัยสุโขทัย” ดังตัวอย่าง</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสร้างสถาปัตยกรรม เช่น เจดีย์หรืออาคารต่าง ๆ สร้างได้อย่างไร ใช้อะไรสร้าง (แนวคำตอบ ใช้ศิลปะในการสร้าง) - ประติมากรรม เช่น พระพุทธรูป เครื่องสังคโลก สร้างได้อย่างไร ใช้อะไรสร้าง (แนวคำตอบ ใช้ดินเหนียวหรือปูนปั้น) - ภาษาและวรรณกรรม เช่น ไตรภูมิพระร่วง สร้างขึ้นมาเพื่ออะไร (แนวคำตอบ เพื่อเป็นคติสอนใจให้คนทำความดี และไม่กล้าทำชั่ว) <p>๘. ครูอธิบายเชื่อมโยงว่าความรู้และทักษะที่คนสุโขทัยได้สร้างสิ่งต่าง ๆ ขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตเหล่านี้ นอกจากจะเป็นศิลปวัฒนธรรมได้แล้ว ยังถือว่าเป็น “ภูมิปัญญา” ได้ด้วยเช่นกัน เพราะเป็นการแสดงถึงความรู้ ความสามารถ และทักษะอันเป็นเอกลักษณ์ของสุโขทัยนั่นเอง</p>	

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัย รายวิชา ประวัติศาสตร์ ๒</p>	<p>เวลา ๓ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ ๒) ขั้นนำ ๑. ครูชวนนักเรียนทบทวนเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยที่ได้ทำกิจกรรมมาในชั่วโมงที่แล้ว รวมถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของอาณาจักรสุโขทัยที่ได้เรียนรู้ในชั่วโมงก่อน ๆ ด้วย ขั้นสอน ๒. ครูให้นักเรียนประมวลเรื่องราวเกี่ยวกับสุโขทัยที่ได้เรียนรู้มาแล้วนำมาวาดภาพตนเองในบรรยากาศสมัยสุโขทัยพร้อมเขียนคำอธิบายประกอบลงในใบกิจกรรม เรื่อง ถ้าฉันอยู่ในสุโขทัย (อาจนำผลงานจากชั่วโมงที่แล้วมาดูเป็นตัวอย่างด้วยได้) ๓. หลังจากนักเรียนวาดเสร็จ ครูสุ่มภาพวาดของนักเรียนออกมาเสนอจำนวน ๒-๓ คน พร้อมตั้งประเด็นคำถามให้เพื่อนร่วมกันสังเกตและอภิปรายถึงสิ่งที่เห็นในภาพวาดว่ามีอะไรบ้าง ขั้นสรุป ๔. ครูชวนนักเรียนร่วมกันอภิปรายทบทวนถึงพัฒนาการสมัยสุโขทัยในด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนพบเห็นอยู่ในผลงานภาพวาดของเพื่อน ๆ เพื่อเป็นการสรุปเรื่องราวที่ได้เรียนรู้มาในชั่วโมงก่อน ๆ</p>	

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัย รายวิชา ประวัติศาสตร์ ๒</p>	<p>เวลา ๓ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
	<p>กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ ๓) ขั้นนำ ๑. ครูตั้งประเด็นคำถามเพื่อชวนนักเรียนคิด ดังนี้ ๑.๑ นักเรียนคิดว่าอะไรบ้างที่เป็นความเจริญของอาณาจักรสุโขทัย (แนวคำตอบ การอยู่ท่ามกลางเส้นทางการค้าทางบก ความเข้มแข็งของผู้นำของกองกำลังทหาร เป็นต้น) ๑.๒ ต่อจากสมัยสุโขทัย คือสมัยใด (แนวคำตอบ อยุธยา) ๑.๓ นักเรียนคิดว่าทำไม “อาณาจักรอยุธยา” ถึงขึ้นมาเป็นราชธานีของคนไทยแทนที่อาณาจักรสุโขทัย (แนวคำตอบ เพราะอยุธยาเจริญกว่า หรือ เพราะสุโขทัยหมดอิทธิพล) ๒. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ในชั่วโมงนี้ว่า “เราจะมาเรียนรู้กันในเรื่องความเสื่อมอำนาจหรือหมดอิทธิพลของอาณาจักรสุโขทัย ซึ่งเป็นอีกหนึ่งเหตุการณ์ที่สำคัญในประวัติศาสตร์ไทยกัน” ขั้นสอน ๓. ครูให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ปัจจัยความเจริญของอาณาจักรสุโขทัยในด้านต่าง ๆ ที่กำหนดให้ได้แก่ ด้านการเมืองการปกครอง ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม แล้วนำไปเขียนลงในใบกิจกรรม เรื่อง ความเสื่อมของสุโขทัย (แนวคำตอบ ดังนี้ - ด้านการเมืองการปกครอง : ในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ด้วยความสามารถและเข้มแข็งของผู้นำกำลังทหาร ทำให้มีการขยายอาณาเขตของอาณาจักรสุโขทัยออกไปอย่างกว้างขวาง</p>	

<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัย รายวิชา ประวัติศาสตร์ ๒</p>	<p>เวลา ๓ ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑</p>
	<p>- ด้านเศรษฐกิจ : สุโขทัยเป็นเมืองสำคัญในเส้นทางการค้าทางบกในสมัยนั้น คอยกระจ่ายสินค้าที่รับมาจากเมืองท่าแล้วออกไปยังล้านนา ล้านช้าง เขมร ฯลฯ</p> <p>- ด้านสังคม : ได้รับอิทธิพลมาจากพระพุทธศาสนาเถรวาทลัทธิลังกาวงศ์ ทำให้เป็นสังคมที่สงบสุขและมีเสรีภาพ)</p> <p>๔. ครูชวนนักเรียนวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยด้านการเมือง การปกครองที่ทำให้อาณาจักรสุโขทัยเสื่อมอำนาจ โดยอาจให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากหนังสือเรียนหรืออินเทอร์เน็ตเพื่อมาอภิปรายร่วมกัน แล้วนำคำตอบที่ได้ไปเขียนลงในใบกิจกรรม (แนวคำตอบ ผู้นำมีการแย่งชิงอำนาจกัน และกำลังทหารก็อ่อนแอลง ทำให้อาณาจักรอยุธยาเบียดขึ้นมามีอำนาจแข่งขัน จนสุดท้ายก็มีอำนาจเหนือสุโขทัยในที่สุด)</p> <p>๕. ครูชวนนักเรียนวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ทำให้อาณาจักรสุโขทัยเสื่อมอำนาจ โดยอาจให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากหนังสือเรียนหรืออินเทอร์เน็ตเพื่อมาอภิปรายร่วมกัน แล้วนำคำตอบที่ได้ไปเขียนลงในใบกิจกรรม (แนวคำตอบ เส้นทางการค้าของสุโขทัยชัชวาลลง เพราะเส้นทางการค้าของอยุธยาเข้มแข็งขึ้น)</p> <p>๖. ครูชวนนักเรียนวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยด้านสังคมที่ทำให้อาณาจักรสุโขทัยเสื่อมอำนาจ โดยอาจให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลจากหนังสือเรียนหรืออินเทอร์เน็ตเพื่อมาอภิปรายร่วมกัน แล้วนำคำตอบที่ได้ไปเขียนลงในใบกิจกรรม (แนวคำตอบ ด้านไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลง)</p>	

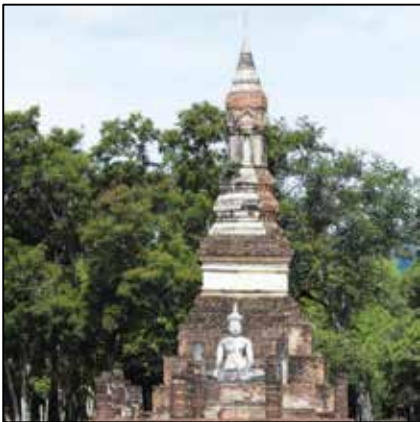
<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย ย้อนรอยสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม</p>	<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัย รายวิชา ประวัติศาสตร์ ๒</p> <p>ขั้นสรุป</p> <p>๓. ครูชวนนักเรียนสนทนาเพื่อสรุปบทเรียน โดยให้นักเรียนเห็นตัวอย่าง ของความเจริญ ความเสื่อมของอาณาจักรต่าง ๆ และการเจริญแทนที่ ของอาณาจักรอื่น ซึ่งเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นมาทุกยุคทุกสมัย เช่น <u>ตัวอย่าง ๑</u> : ก่อนที่อาณาจักรสุโขทัยจะเจริญรุ่งเรืองได้ ดินแดนไทยก็ ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของอาณาจักรเขมรที่เจริญรุ่งเรืองมาก่อน ซึ่งพอ อาณาจักรเขมรเสื่อมอำนาจ จึงทำให้อาณาจักรสุโขทัยเจริญขึ้นมา แทน</p> <p><u>ตัวอย่าง ๒</u> : ช่วงที่อาณาจักรสุโขทัยเจริญรุ่งเรือง อาณาจักรอยุธยา เป็นเมืองภายใต้อิทธิพลของสุโขทัยมาก่อน แต่เมื่อสุโขทัยเริ่มเสื่อม อำนาจลง อาณาจักรอยุธยาจึงได้ขึ้นมาเจริญรุ่งเรืองแทนที่</p>
---	---

เวลา ๓ ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

รูปเจดีย์ในสมัยสุโขทัย

เจดีย์วัดช้างล้อม จังหวัดสุโขทัย
ภาพจาก หนังสือสุโขทัยเมืองพระร่วง กรมศิลปากร

เจดีย์วัดตระพังเงิน จังหวัดสุโขทัย
ภาพจาก หนังสือสุโขทัยเมืองพระร่วง กรมศิลปากร

เจดีย์วัดเจติยเจ็ดแถว จังหวัดสุโขทัย
ภาพจาก ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

บัตรคำ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมในสมัยสุโขทัย

การให้ทานและถือศีล

การเผาเทียนเล่นไฟ

การทอดกฐิน

การทำบุญและฟังธรรม

การฟังเทศน์มหาชาติ

การบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์

การนับถือผี

การนับถือวิญญาณบรรพบุรุษ

พระพุทธศาสนานิกายเถรวาท ลัทธิลังกาวงศ์

ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

ลายสือไทย

ศิลาจารึก

ไตรภูมิพระร่วง

ภาพลายเส้นสลักบนแผ่นชนวนหิน

ภาพเขียนสีเอกรงค์

เครื่องสังคโลก

พระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัย

ตุ๊กตาดินเผา

การเผาเทียนเล่นไฟ

โบสถ์

วิหาร

มณฑป

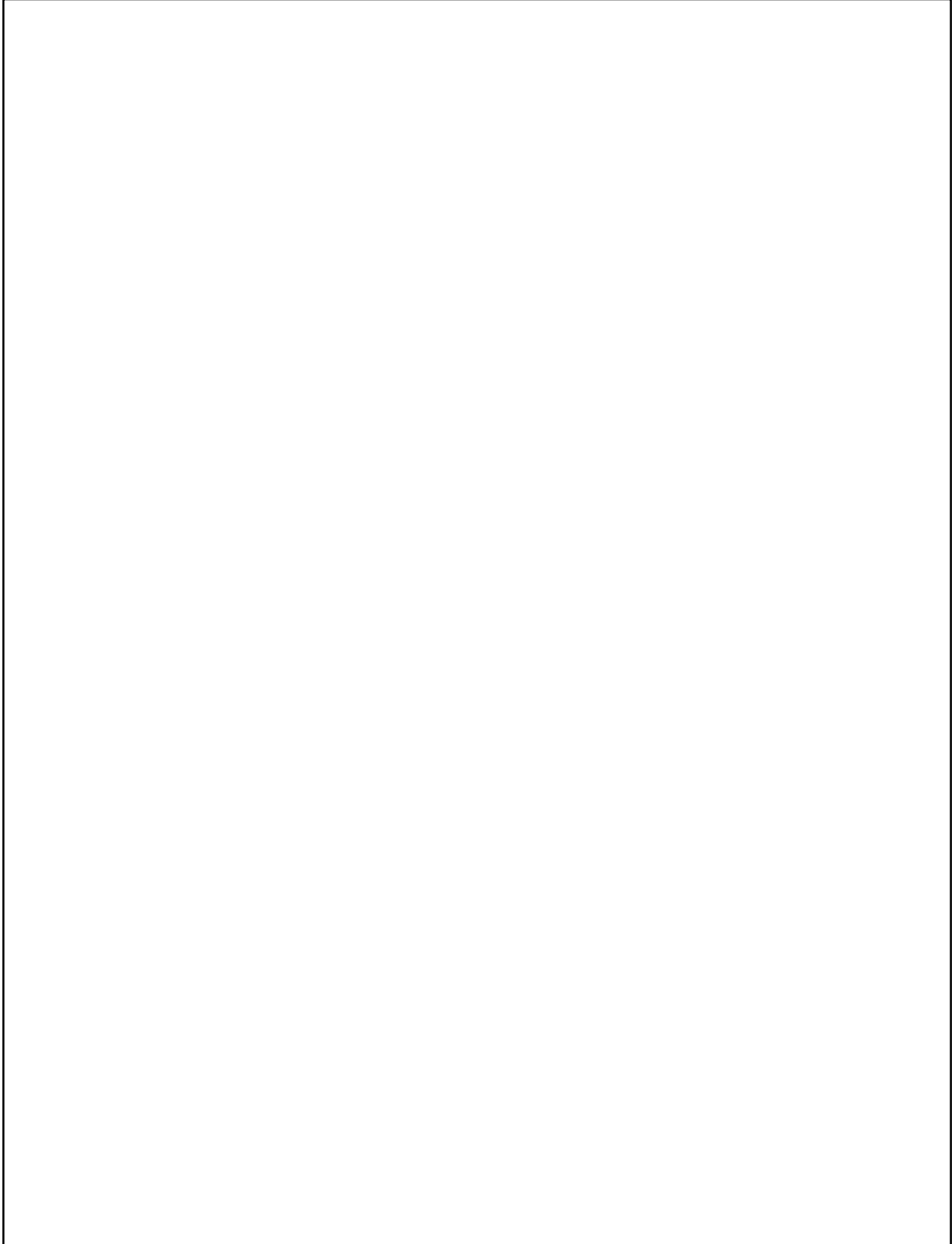
เจดีย์ทรงกลมแบบลังกา (ทรงระฆังคว่ำ)

เจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์

เจดีย์ทรงปราสาทแบบลังกาผสมศรีวิชัย

ใบกิจกรรม เรื่อง ถ้าฉันอยู่ในสุโขทัย

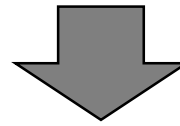
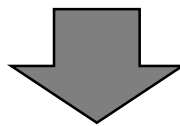
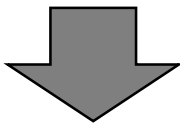
คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดภาพตนเองที่อยู่ท่ามกลางบรรยากาศความเจริญต่าง ๆ ในสมัยสุโขทัยลงในกรอบ

ใบกิจกรรม เรื่อง ความเสื่อมของสุโขทัย

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมคำตอบลงในช่องว่างให้ถูกต้องครบถ้วน

ความเจริญของสุโขทัย		
ด้านการเมืองการปกครอง	ด้านเศรษฐกิจ	ด้านสังคม
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

ความเสื่อมของสุโขทัย		
ด้านการเมืองการปกครอง	ด้านเศรษฐกิจ	ด้านสังคม
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

แบบประเมินผลการเรียนรู้ประจำแผนการจัดการเรียนรู้
วิชา ประวัติศาสตร์ ๒ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๒
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ย้อนรอยสุโขทัย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัย

คำชี้แจง : ครูผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามรายการประเมิน
 โดยตามเกณฑ์คุณภาพการประเมิน (Rubric)

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			
	๔	๓	๒	๑
ด้านความรู้				
๑. นำเสนอศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัยผ่านทางผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นได้				
๒. ประมวลความรู้เรื่องพัฒนาการของสุโขทัยออกมาเป็นภาพวาดได้				
ด้านทักษะกระบวนการ				
๑. วิเคราะห์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัยได้				
๒. วิเคราะห์ปัจจัยความเสื่อมของอาณาจักรสุโขทัยในแต่ละด้านได้				
ด้านคุณลักษณะ				
๑. เห็นคุณค่าและความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัย				
รวม				
ร้อยละ = $\frac{\text{คะแนนรวม}}{๒๐} \times ๑๐๐$				

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนนร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐	ระดับดีมาก
คะแนนร้อยละ ๗๐ - ๗๙	ระดับดี
คะแนนร้อยละ ๖๐ - ๖๙	ระดับปานกลาง
คะแนนร้อยละ ๕๐ - ๕๙	ระดับพอใช้
คะแนนร้อยละ ๐ - ๔๙	ระดับปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับ **พอใช้** ขึ้นไป

เกณฑ์คุณภาพการประเมิน (Rubric)

รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
	๔	๓	๒	๑
ด้านความรู้				
๑. นำเสนอ ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัยผ่านทางผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นได้	นำเสนอ ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัยผ่านทางผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นได้ถูกต้อง ครบถ้วน	นำเสนอ ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัยผ่านทางผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นได้ถูกต้อง และเกือบครบถ้วน	นำเสนอ ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัยผ่านทางผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นได้ถูกต้อง แต่ไม่ครบถ้วน	นำเสนอ ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัยผ่านทางผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นได้ไม่ถูกต้อง
๒. ประมวลความรู้เรื่องพัฒนาการของสุโขทัยออกมาเป็นภาพวาดได้	ประมวลความรู้เรื่องพัฒนาการของสุโขทัยออกมาเป็นภาพวาดได้ถูกต้อง ครบถ้วน	ประมวลความรู้เรื่องพัฒนาการของสุโขทัยออกมาเป็นภาพวาดได้ถูกต้อง และเกือบครบถ้วน	ประมวลความรู้เรื่องพัฒนาการของสุโขทัยออกมาเป็นภาพวาดได้ถูกต้อง แต่ไม่ครบถ้วน	ประมวลความรู้เรื่องพัฒนาการของสุโขทัยออกมาเป็นภาพวาดได้ไม่ถูกต้อง
ด้านทักษะกระบวนการ				
๑. วิเคราะห์ ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัยได้	วิเคราะห์ ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัยได้ถูกต้อง ครบถ้วน	วิเคราะห์ ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัยได้ถูกต้อง และเกือบครบถ้วน	วิเคราะห์ ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัยได้ถูกต้อง แต่ไม่ครบถ้วน	วิเคราะห์ ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัยได้ไม่ถูกต้อง
๒. วิเคราะห์ปัจจัยความเสื่อมของอาณาจักรสุโขทัยในแต่ละด้านได้	วิเคราะห์ปัจจัยความเสื่อมของอาณาจักรสุโขทัยในแต่ละด้านได้ถูกต้อง ครบถ้วน	วิเคราะห์ปัจจัยความเสื่อมของอาณาจักรสุโขทัยในแต่ละด้านได้ ถูกต้อง และเกือบครบถ้วน	วิเคราะห์ปัจจัยความเสื่อมของอาณาจักรสุโขทัยในแต่ละด้านได้ ถูกต้อง แต่ไม่ครบถ้วน	วิเคราะห์ปัจจัยความเสื่อมของอาณาจักรสุโขทัยในแต่ละด้านได้ไม่ถูกต้อง
ด้านคุณลักษณะ				
๑. เห็นคุณค่าและความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัย	เห็นคุณค่าและความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัยผ่านการยกตัวอย่างได้ ๓ ประเด็น	เห็นคุณค่าและความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัยผ่านการยกตัวอย่างได้ ๒ ประเด็น	เห็นคุณค่าและความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัยผ่านการยกตัวอย่างได้ ๑ ประเด็น	ไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในสมัยสุโขทัยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้

ภาคผนวก

- แบบวัดระดับสมรรถนะการจัดการตนเอง
- แบบวัดระดับสมรรถนะการสื่อสาร
- แบบวัดระดับสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม
- แบบวัดระดับสมรรถนะการคิดขั้นสูง
- แบบวัดระดับสมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

แบบวัดระดับสมรรถนะการจัดการตนเอง

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑/.....

ชื่อผู้ประเมิน.....

ครั้งที่ประเมิน.....

วันที่ประเมิน.....

คำชี้แจง ให้คุณครูใส่ระดับสมรรถนะที่ตรงกับพฤติกรรมที่นักเรียนได้แสดงออกจากเกณฑ์การประเมิน
สมรรถนะที่กำหนดให้

ที่	ชื่อ-สกุล	ระดับสมรรถนะที่ปฏิบัติได้			รวม	ร้อยละ $(\frac{\text{คะแนนรวม}}{100}) \times 100$	ระดับการประเมิน
		ด้านการจัดการอารมณ์และ ความรู้สึกของตนเอง (๔)	ด้านการรู้จักความสามารถและ ความภาคภูมิใจในตนเอง (๔)	ด้านการกำหนดเป้าหมายและการ กำกับตนเอง (๔)			
เฉลี่ย							

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนนร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐

ระดับดีมาก

คะแนนร้อยละ ๗๐ - ๗๙

ระดับดี

คะแนนร้อยละ ๖๐ - ๖๙

ระดับปานกลาง

คะแนนร้อยละ ๕๐ - ๕๙

ระดับพอใช้

คะแนนร้อยละ ๐ - ๔๙

ระดับปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับ ดี

ขึ้นไป

แบบวัดระดับสมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑/.....

ชื่อผู้ประเมิน.....

ครั้งที่ประเมิน.....

วันที่ประเมิน.....

คำชี้แจง ให้คุณครูใส่ระดับสมรรถนะที่ตรงกับพฤติกรรมที่นักเรียนได้แสดงออกจากเกณฑ์การประเมินสมรรถนะที่กำหนดให้

ที่	ชื่อ-สกุล	ระดับสมรรถนะที่ปฏิบัติได้			รวม	ร้อยละ $\left(\frac{\text{คะแนนรวม}}{100}\right) \times 100$	ระดับการประเมิน
		ด้านพลเมืองที่รับผิดชอบ(๔)	ด้านพลเมืองที่เคารพสิทธิ(๔)	ด้านพลเมืองที่สร้างการเปลี่ยนแปลง(๔)			
เฉลี่ย							

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนนร้อยละ ๘๐ - ๑๐๐

ระดับดีมาก

คะแนนร้อยละ ๗๐ - ๗๙

ระดับดี

คะแนนร้อยละ ๖๐ - ๖๙

ระดับปานกลาง

คะแนนร้อยละ ๕๐ - ๕๙

ระดับพอใช้

คะแนนร้อยละ ๐ - ๔๙

ระดับปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับ ดี ขึ้นไป

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษาสำนักงานโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา	ที่ปรึกษาโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
นายสมเกียรติ ชอบผล	ประจำสำนักพระราชวังพิเศษ ระดับ ๑๐
นางมณฑนา คังชะเกษม	ข้าราชการบำนาญ

ที่ปรึกษา

นายอัมพร พินะสา	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นายกวินทร์เกียรติ นนธ์พละ	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นายสุชาติ วงศ์สุวรรณ	ข้าราชการบำนาญ
นายชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
รองศาสตราจารย์ทีศนา แคมมณี	ราชบัณฑิต
นางเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า	ที่ปรึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นางวัฒนาพร ระงับทุกข์	ที่ปรึกษาพิเศษ ศูนย์บริหารงานการพัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ
ศาสตราจารย์ชูกิจ ลิ้มปิฉานนท์	ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
นางศรีนทร วิทยะสิรินันท์	ผู้อำนวยการโรงเรียนนานาชาติ เซนต์ แอนดรูวส์ กรุงเทพฯ
นางสาวรัตนา แสงบัวเผื่อน	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ที่ปรึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

นางศรีนวล แก้วประดิษฐ์	ข้าราชการบำนาญ
รองศาสตราจารย์นายดา ปิณฑานนท์	อาจารย์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
นายอชิระ อุตมะ	อาจารย์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
นางอาลัย พรหมชนะ	ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒

คณะผู้จัดทำกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

นายธาริช สนวนุช	ครู โรงเรียนบ้านสะป่า “มงคลวิทยา” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต เขต ๑
นายเมธี ตั้งสิริพัฒนา	ครู โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑
นายฤกษ์ชัย กล้วยคำ	ครู โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑
นายภาคินันท์ แก้วประภาค	ครู โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑
นายमाणุภพ แยมบุญชู	ครู โรงเรียนบางมดวิทยา “สีสุกหวาดจวนอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑
นางสาวกรกฎ จิตรานุเคราะห์	โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑
นายวรวิทย์ สุขสถิตย์	ครู โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒
นางสาวนาราภัทร ไทยวัตถุ	ครู โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒
นายเหมวกร เจริญศรี	ครู โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒
นายสมพงษ์ จุลดาลัย	ครู โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒
นางสาวอรชา คงชาติ	ครู โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒
นางสาวสุภารัตน์ ทองแย้ม	ครู โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒
นายธนวัต เปรมปรีชา	ครู โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ๒ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒
นายวรวิทย์ ประทีป ณ ถลาง	ครู โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒
นายประพันธ์ ขจัดภัย	ครู โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒
นายก้าวกรณ์ สุขเสงี่ยมกุล	ครู โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒
นายกิตติศักดิ์ วันงาม	ครู โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒
นางสาวศิรดา สูงสกุล	ครู โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒

นางสาวคณัญพัส บุตรแสน	ครู โรงเรียนกุนนธีรุทธารามวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒
นางสาวพนิดา ศรีอ่ำดี	โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒
นางสาวปพิชญา จีนอ้อม	ครู โรงเรียนวิสุทธิรังษี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี
นายนพพรช ศุภวารางกุล	ครู โรงเรียนปากเกร็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี
นายนพพล เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา	ครู โรงเรียนปากเกร็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี
นางสาวชลธิดา ดวงงามยิ่ง	ครู โรงเรียนประจวบวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์
นางสาวสุนีย์ พาขอ	ครู โรงเรียนปากกรานพิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
นายณัฐพนธ์ โสใใหญ่	ครู โรงเรียนเทพศิรินทร์ สมุทรปราการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
นางสาวสุกัญญา สีหาโกชน์	ครู โรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางผาณิต ทวีศักดิ์	รองผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
นางสาวพรทิพย์ ดินดี	ข้าราชการบำนาญ
นางสาวภัทรา ต่านวิวัฒน์	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
นางสาวอริฐาน คงช่วยสถิตย์	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
นายอภิศักดิ์ สิทธิเวช	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
นางสาวอัจฉราพร เทียงภักดิ์	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
นางสาวปรมาพร เรืองเจริญ	พนักงานธุรการ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
นางสาวศินี เขียวเขิน	นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

โครงการจัดทำสื่อ ๒๕ พรรษา
เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

